Digitized in 2006
by
Thrinaina Informatics Ltd, Secunderabad, A.P., India.
(http://www.thrinaina.com)

From the original owned by
Sundarayya Vignana Kendram
and its partner Institutions

as part of the
British Library Endangered Archives Programme
supported by the
Lisbet Rausing Charitable Fund

Except for individual research purpose
any reproduction should be made with
written permission from the

Sundarayya Vignana Kendram,
1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampally, Hyderabad - 500 044
Andhra Pradesh, India

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright laws of the United States (Title 17, United States Code) and of India (Copyright Act of 1957) govern the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material including foreign works under certain conditions. In addition, the United States extends protection to foreign works by means of various international conventions, bilateral agreements, and proclamations.

Under certain conditions specified in the laws, libraries and archives are authorized to furnish a photocopy or other reproduction. One of these specified conditions is that photocopy or reproduction is not to be used for any purpose other than private study, scholarship, or research. If a user makes a request for, or later uses, a photocopy or reproduction for purposes in excess of "fair use," that user may be liable for copyright infringement.

These institutions reserve the right to refuse to accept a copy order if, in their judgment, fulfillment of the order would involve violation of the copyright laws of the United States or India.

ప్రజాశక్తి

Vol. 4, no. 20

(May. 17, 1944)

బెజవాడ, 1944

Record no. 683

Prajāśakti

Vol. 4, no. 20

(May. 17, 1944)

Bejavāḍa, 1944

Record no. 683

Regd. No. M. 4486 0-2-0

ప్రజాశక్తి

భారత కమ్యూనిస్టుపార్టీ, ఆంధ్రకమిటీ పత్రిక

సంపుటి 4 సంచిక 20

: సంపాదకవర్గం :
మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు (సం)
కంభంపాటి సత్యనారాయణ
పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య
తుమ్మల వెంకటరామయ్య
చలసాని వాసుదేవరావు

బుధవారం 17-5-44

మరొక ముస్లిం సంస్థ క్షేమకరం కాదు

"ఇప్పుడు మీరు మరొక ముస్లింసంస్థను స్థాపించడం క్షేమకరంగాదు. భారతీయ ముస్లింల శ్రేయస్సుకు, ఐక్యతకు, అది భంగకరం. ముస్లింలీగ్‌లోనే మనంచేరి పనిచేదాం. ఎందువల్లనంటే ముస్లింలీగ్ ఒక్కటే భారతముస్లింల రాజకీయ సంస్థ."

— జాతీయ ముస్లిం సమావేశంలో అబ్దుల్ లతీఫ్ ఉపన్యాసం.

★ మన రాజకీయాలు..

ముస్లింజాతుల స్వయం నిర్ణయ హక్కును జాతీయ ముస్లింలు బలపరుస్తున్నారు

ఈ నెల 7, 8 తేదీలలో, ఢిల్లీలో అఖిల భారత జాతీయ ముస్లిం సమావేశం జరిగింది. వివిధ ప్రాంతాలనుండి షుమారు 50 మంది ప్రముఖులు హాజరయారు. బొంబాయి కాంగ్రెసు నాయకులలో ఒకరైన అబ్దుల్లా బ్రెల్వీ సమావేశానికి అధ్యక్షుడు. వీరంతా లీగ్‌లో లేని ముస్లిం దేశభక్తులు. కనుకనే లీగ్‌తో సంబంధం లేకుండా వేరే సమావేశం జరిపారు.

మహాసభలో రెండు ముఖ్యమైన రాజకీయ తీర్మానాలు ఆమోదింపబడ్డాయి. మొదటిది : దేశాన్ని నేడెదుర్కొంటూన్న కరువు పరిస్థితుల్ని తొలగించడానికి, జపాన్ దురాక్రమణ నెదుర్కొని దేశాన్ని రక్షించుకోడానికి, వివిధ రాజకీయ పార్టీలతోగూడిన జాతీయప్రభుత్వం అవసరం. అందువల్ల బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు జాతీయ నాయకులతో సంప్రతింపులు జరిపి, జాతీయప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరచాలి. రెండవ తీర్మానం : వెంటనే హిందూ-ముస్లిం సమస్యను యీ క్రింది సూత్రాలపై పరిష్కరిస్తే, తద్వారా జాతీయైక్యత సాధించబడి, జాతీయ ప్రభుత్వ స్థాపన సులభమవుతుంది.

1. భారతదేశం ఏకఖండంగానే ఉండాలి.

2. భారతీయులే భారత రాజ్యాంగచట్టాన్ని నిర్మించుకోడానికి హక్కుదారులు.

3. దేశానికంతకూ ఫెడరల్ రాజ్యాంగం ఉండాలి.

4. అందులో చేరబోయే ప్రతిరాష్ట్రం స్వాతంత్ర్యాన్ని కలిగియుండాలి. రెసిడ్యుయెరీ అధికారాలన్నీ రాష్ట్రాలకే ఉండాలి.

5. ప్రతిరాష్ట్రం ఫెడరేషన్‌నుండి విడిపోవడానికిహక్కునుకలిగియుండాలి. అయితే, ఆప్రాంతంలో నివసించే యుక్తవయస్కులందరి ఆమోదం పొందవలసియుంటుంది.

6. అల్పసంఖ్యాకుల మత, ఆర్థిక, వైజ్ఞానిక హక్కులకు పూర్తియైన రక్షణ ఉండాలి.

దీన్నిబట్టి, ముస్లింజాతుల స్వయంనిర్ణయ హక్కు ఒక్క ముస్లింలీగ్‌లోనేకాకుండా, జాతీయ ముస్లిమలందరిలోను, ముస్లిం ప్రజాసామాన్యమంతటిలోను, ఎంత గాఢంగా హత్తుకుపోయిందో బోధపడుతుంది. ఈసమావేశంలో పాల్గొన్నవారు కాంగ్రెసు ఉద్యమాలలోను, ఖిలాఫత్ ఉద్యమంలోను, జైళ్ళకు వెళ్ళిన నిష్కళంక దేశభక్తులు. వీరిని ప్రేరేపించే శక్తి మతదురభిమానంకాదనే విషయం ప్రతి కాంగ్రెసువాది అంగీకరిస్తాడు. అయినా, ముస్లింజాతులకు స్వయంనిర్ణయహక్కు, విడిపోయేహక్కు, అవసరమని వీరుతీర్మానించారంటే, అది యెంత న్యాయమైన కోరికో తెలుస్తుంది. ఇదివరలో కాంగ్రెసు అస్పష్టంగా స్వయంనిర్ణయహక్కును అంగీకరించినప్పటికీ, విడిపోయేహక్కును అంగీకరించలేదు. అలాచేస్తే, దేశం చీలిపోతుందేమోనని కొంతమంది భయం. ఇట్టివారు పై తీర్మానంయొక్క ప్రాధాన్యతను గుర్తించి, ముస్లింసోదరుల అనుమానాన్ని పారద్రోలవలసియుంది. లీగ్ నాయకత్వాన్ని తీవ్రంగా విమర్శించిన అబ్దుల్ లతీఫ్‌సహితం పైసమావేశంలో ఉపన్యసిస్తూ, జాతియ ముస్లింలంతా లీగ్‌లోచేరి, దాన్ని యింకా ప్రజాస్వామ్య సంస్థగా అభివృద్ధిచేసి, దాని నాయకత్వాన్ని సరియైనమార్గంలో పెట్టవలసిందని హెచ్చరించాడు. అభివృద్ధిని కోరే యిట్టివారు చాలామంది ఉన్నారు. ముస్లింలీగ్ లోనూ ఉన్నారు; లీగ్ బయటా ఉన్నారు. కాబట్టి కాంగ్రెసు దేశభక్తులు యదార్థపరిస్థితుల్ని ధైర్యంగా యెదుర్కొవలసియుంది. ముస్లింజాతులు కోరే స్వయంనిర్ణయహక్కు ఏ విధంగానూ మన స్వాతంత్ర్యపోరాటానికి అడ్డురాదు. పైగా ముస్లిం సోదరుల అనుమానాలు పూర్తిగా మాయమై, మన జాతీయోద్యమం అజేయమైన శక్తిగా వృద్ధిపొందుతుంది.

జాతీయ ముస్లింలు తమ నినాదాలను ప్రచారం చేయుటకు "ముస్లిం మజ్లీలు" అనే కొత్తసంస్థను స్థాపించాలని నిర్ణయించారు. దీనివల్ల ముస్లింలీగ్ దేశభక్తులలో అనవసరమైన అనుమానాలు, గందరగోళం, వ్యాపించే అవకాశాలున్నాయి. డాక్టర్ లతీఫ్ చేసిన సూచనప్రకారం ముస్లింలీగ్‌లోనే ముస్లింలంతా చేరి పనిచేసేటట్లయితే, తాము ఏ ఆశయాలకై పనిచేస్తున్నారో అవి సులభంగా సఫలీకృతమయేవి. కాబట్టి తమ నిర్ణయాన్ని పునరాలోచించవలసిందని జాతీయ ముస్లిం సోదరులకు విన్నపము.

బ్రిటిష్ ప్రజాందోళన

గాంధీజీ విడుదల బ్రిటన్‌లో ఆమితోత్సాహాన్ని రేకెత్తించింది. ప్రభుత్వం యితర కాంగ్రెసు నాయకులందరినీ కూడా విడుదల చేసి, వెంటనే రాజకీయప్రతిష్టంభనను అంతం జేయాలనే ఒత్తిడి తీవ్రమవుతోంది.

పార్లమెంటు సభ్యుడైన మిస్టర్ కవ్ : "ఫాసిస్టు నియంతృత్వంపై మిత్రరాజ్య ప్రజలు కొనసాగించే యీ పోరాటంలో భారతీయులు కూడా స్వాతంత్ర్య హోదాలో సహకారం చేయవలసియుంది," అని చెప్పాడు. కాంగ్రెసు సంస్థను యికనైనా ప్రభుత్వం గుర్తించి, భారతదేశానికి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం యివ్వాలనీ, అప్పుడే గాంధీజీ విడుదలకు అర్థం ఉంటుందనీ, సిల్వర్‌మన్, రైస్ డేవిస్ మొదలైనవారు ప్రకటించారు.

"గాంధీజీ జాతీయైక్యతను నిర్మించి, ప్రతిష్టంభనను పరిష్కరించడంలో, ఎట్టి ఆటంకాలు ఆయనపై పెట్టకూడదని నా అభిప్రాయం," అని కో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమనాయకుడు, ఆల్‌ఫ్రెడ్ బార్నెస్ పలికాడు.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం భారత స్వాతంత్ర్యాన్ని గుర్తించి, కాంగ్రెసునాయకులందరినీ విడుదలచేసి, జాతీయ ప్రభుత్వ స్థాపనకై ముందడుగు వేయవలసిందని హెచ్చరిస్తూ, కొద్ది రోజులలో జరుగనున్న బ్రిటిష్ లేబర్‌పార్టీ సమావేశంలో అనేక తీర్మానాలు ప్రతిపాదింపబడనున్నాయి. ఆమెరీని అధికారంనుండి తొలగించి, అతనిస్థానే భారతీయులతో రాజీని కోరే మరొకనిని నియమించాలని హెచ్చరిస్తూ, "నేషనల్ యూనియన్ ఆఫ్ డిస్ట్రిబ్యూటివ్ అండ్ ఎలైడ్ వర్కర్సు" అనే కార్మికసంస్థ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించింది.

"డెయిలీవర్కర్" (కమ్యూనిస్టు) పత్రిక యీ క్రింది విధంగా వ్యాఖ్యానించింది : "గాంధీజీ విడుదలవల్ల బ్రిటన్ - అమెరికాలలో ప్రజాభిప్రాయం ఇంకా తీవ్రమై, అమెరీ పాలసీని పూర్తిగా ఓడించడానికి అవకాశం కలిగింది." వెంటనే కాంగ్రెసు నాయకులందరినీ విడుదలచేయాలని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించింది.

ఇలాగే, "బర్మింగ్‌హాంగెజెట్," "రైనాల్డ్స్ న్యూస్," "డెయిలీహెరాల్డ్" "గ్లాస్గోహెరాల్డ్" "న్యూ స్టేట్స్‌మన్ అండ్ నేషన్," "స్పెక్టేటర్" మొదలైన పత్రికలు తమ ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తీసుకొస్తున్నాయి.

ఈ విధంగా, మనదేశమందలి రాజకీయ ప్రతిష్టంభనను అంతంచేయడానికి బ్రిటన్‌లో యెందుకింత ఆందోళన జరుగుతోంది? వారికీ – మనకూ ఫాసిజం సమానశత్రువు. దాన్ని విజయవంతంగా ఎదుర్కోడానికి జాతీయ ప్రభుత్వం ఒక్కటే మార్గమని బ్రిటిష్‌ప్రజలు గ్రహించారు. కనుకనే తమ ప్రభుత్వంపై వారింత ఒత్తిడి చేస్తున్నారు.

మహాత్ముని విడుదలపై ముస్లిం ప్రముఖుల అభిప్రాయాలు

"మహాత్ముని విడుదలవల్ల రాజకీయ ప్రతిష్టంభన త్వరలో పరిష్కారమవుతుందని నా విశ్వాసం. మత సమస్యకూడా పరిష్కరింపబడుతుందని నమ్ముతున్నాను. ఎందువల్లనంటే, దేశంలోఉన్న ఉభయపక్షాల నాయకులు యిప్పుడు సులభంగా కలుసుకోవడానికి అవకాశం చిక్కింది. త్వరలో గాంధీజీ సంపూర్ణమైన ఆరోగ్యాన్ని పొంది, దేశసేవకై అనేక సంవత్సరాలు జీవించాలని కోరుతున్నాను." — సయ్యద్ నియమతుల్లా (మద్రాసు మేయరు)

"నేటి రాజకీయపరిస్థితుల్ని బట్టి ఆలోచిస్తే, గాంధీజీ విడుదలవల్ల జిన్నాతో రాజీకి చక్కని అవకాశం కలిగింది. భారతీయ ముస్లిములకు జిన్నా గుండెకాయవంటివాడు. అందుచేత, నేటి ప్రతిష్టంభన అంతంకావడానికి జిన్నా ప్రధానుడు. ఇంతేకాదు. మనదేశ సరిహద్దుల నుండి జపాన్‌సేనలను తరిమివేయడంలో గాంధీజీ విడుదల సహాయకారి. కాంగ్రెసు పాలసీలో మార్పువచ్చిననాడు యిదంతా తప్పక సాధ్యమవుతుంది.

—సయ్యద్ అబ్దుల్ రహిమాన్
(అ. భా. ముస్లింలీగ్ కౌన్సిల్ సభ్యుడు)

"ప్రజాస్వామ్యశక్తులకే యిప్పుడు పైచేయి లభించింది. మహాత్మునికి స్వేచ్ఛ లభించింది కాబట్టి, భారతదేశ ప్రతిష్టంభనను అంతమొందించడానికి, ఫాసిస్టు దురాక్రమణదారుల్ని యెదుర్కొనడానికి, ప్రజలందరినీ సమీకరించుట కవకాశం కలిగింది.

—అబ్దుల్ హాలీమ్ ఘజ్నవీ, ఎం ఎల్.ఎ.

"గాంధీమహాత్ముని విడుదలవల్ల నాకెంతో ఆనందం కలిగింది. ఆయన డిటెన్యూగా నిర్బంధించబడి యుండడానికి ముస్లింలీగ్ ఎన్నడూ సుముఖతను వెల్లడించి యుండలేదు." — జి. ఎమ్. సయ్యద్,
(సింధురాష్ట్ర ముస్లింలీగు అధ్యక్షుడు)

"గాంధీజీ విడుదలవల్ల నాకు చాల సంతోషం కలిగింది.........నేటి దేశపరిస్థితులలో మార్పు తీసుకురావడానికి అయన తప్పక ప్రయత్నించుతారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ ప్రతిష్టంభన త్వరలో అంతం కావలసియుంది. హిందూ-ముస్లిం సఖ్యతకై ఆయన సకల ప్రయత్నాలు చేస్తారని నా నమ్మకం. అలా చేయడంలో ముస్లింలుకోరే స్వయం నిర్ణయ హక్కు ఎంత న్యాయమైనదో కూడా ఆయన గ్రహించాలి. గత అసెంబ్లీ సమావేశంలో హిందువులు - ముస్లింలు కలియడం వల్ల ఎటువంటి విజయాలు లభించాయో మనం చూచాం. వాటినిబట్టి, భారతదేశం తన వ్యక్తిత్వాన్ని నిరూపించుకోడానికి ఎలాంటి అవకాశాలున్నాయో మనం తెలుసుకోవచ్చు. వాటిని మనం సద్వినియోగం చేసుకోవాలి."

— ఎస్. ఎం. పామషాసాహెబ్.
(మద్రాసు రాజధాని ముస్లింలీగ్ అధ్యక్షుడు)

Roja Muthiah Research Library
3rd Cross Road, C P T Campus,
Taramani, Chennai - 600 113, India.

బుధవారం ప్రజాశక్తి 17-5-44

గాంధీజీకి సుస్వాగతం

భారతప్రజల ప్రధాన రాజకీయసంస్థలగు కాంగ్రెసు మహాసభ నాయకుడు గాంధీజీ విడుదల అయ్యాడు. ప్రజలు సంతోషంతో ప్రేమాస్పదుడైన నాయకుని తమ మధ్యకు ఆహ్వానించుచున్నారు.

విడుదలయిన గాంధీజీకి దేశమంతా హృదయపూర్వక స్వాగత మర్పించు తూంది. భారత కమ్యూనిస్టులతరపున మహాత్మునికి మేము అభివందనా లర్పించు చున్నాము.

"ఉపవాస సందర్భంలో, లోకం ఆశించింది - గవర్నమెంటుకు హృదయం లేకపోతుందా అని. కాని, గవర్నమెంటుచర్య హృదయంలేదని వెల్లడిచేసింది. ఆ అనుభవం మూలంగా ఈనాడు, గవర్నమెంటుకు హృదయం ఎక్కడిదని ప్రజలు నిస్పృహచెందగా-కాదండోయి హృదయం లేకపోలేదనిపించారు తలవనితలంపుగా."

అని 12 వ తేదీ కృష్ణాపత్రికలో వ్రాయబడిన వాక్యాలు జాతీయపత్రికలు గాంధిజీ విడుదల విషయమై అవలంబించిన దృక్పథాన్ని చక్కగా తెలియజేస్తున్నాయి. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు గెలుస్తున్నారు; మనం ఓడిపోయాము; ప్రభుత్వాన్ని వంచలేము అనుకునే కాంగ్రెసు దేశభక్తుల నిరుత్సాహమే యీ విధంగా జాతీయ పత్రికలలో ప్రతిబింబించింది. 6 వ తేదీకి పూర్వం వీరిలో చాలమందికి గాంధీజీని భారతీయులం విడుదల చేయించుకోగలమనే ఆత్మవిశ్వాసంలేదు. స్వాతంత్ర్యంకోరే ప్రపంచ ప్రజలంతా మనకు అండగా నిలచివున్నారనీ, తగిన కార్యక్రమం అనుసరించితే మన నాయకులను విడుదల చేయించుకోగలమనే నమ్మికలేదు. ఇవే పత్రికలు, విలేఖరులు, విడుదల అనంతరం వైస్రాయి వేవెల్ గొప్పతనాన్ని పొగడుతున్నాయి. లేదా ప్రభుత్వ హృదయపరివర్తనాన్ని హర్షించుతున్నాయి ప్రభుత్వమో: కేవలం అనారోగ్యకారణంవల్లనే విడుదలచేసామనీ, రాజకీయంగా తమపాలసీలో ఎట్టిమార్పులేదనీ ప్రకటించింది.

ఐతే ఇందులో ఏది నిజం? ఉపవాససమయంలో ఎంతో ప్రమాదస్థితిలో ఉన్నపుడుసైతం కదలని ప్రభుత్వం యిప్పుడెందుకు దిగివచ్చింది?

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు కాంగ్రెసు ఆగస్టు తీర్మానాన్ని సాకుగా వినియోగించుకొని, భారతజాతీయోద్యమాన్ని దెబ్బకొట్టతలచారు. నాయకులను ఆకస్మికంగా అరెస్టుచేసి ప్రజలను రెచ్చగొట్టారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంపై చెలరేగిన ద్వేషాన్ని వినియోగించుకొని కాంగ్రెసుపేరుతో పంచమాంగదళం, ఫార్వర్డుబ్లాకు, కాంగ్రెసు సోషలిస్టులు, విధ్వంసక చర్యలను ప్రోత్సహించారు. రైలు పట్టాలు పీకించారు. తంతితీగలు తెంపించారు. ఈ అరాజక చర్యలన్నిటిని కాంగ్రెసే చేయించిందనీ, కాంగ్రెసు నాయకులు మిత్రరాజ్యాల యుద్ధకృషికి వ్యతిరేకులనీ, కరుడుకట్టిన సామ్రాజ్యవాదులగు ఆమెరీ, లిన్‌లిత్గోలు ప్రచారంచేసారు. విధ్వంసకచర్యలనుచూపి నాయకుల అరెస్టు సబబే అని ప్రచారంచేసారు. ప్రపంచ ప్రజలను అలా మోసపుచ్చ చూచారు.

అందువల్లనే ఆగస్టు 11వ తేదీన - అనగా అరెస్టయిన 3 రోజులకే గాంధీజీ వ్రాసిన లేఖను అప్పుడే ప్రకటించలేదు. దానిలో గాంధీజీ స్పష్టంగా తాము మిత్రరాజ్యాల విజయం కోరుతున్నామనీ, రాజీకి యెన్నో అవకాశాలున్నాయనీ, ఆకస్మికంగా అరెస్టుజేసి ప్రజలను రెచ్చగొట్టారనీ స్పష్టపరచారు. గాంధీజీలేఖను వెంటనే ప్రకటించితే, తరువాత జరిగిన అనేక విషాద సంఘటనలు జరిగివుండేవికాదు. కాని సామ్రాజ్యవాదులు విధ్వంసకచర్యలను సాకుగాచూపి జాతీయోద్యమమే మిత్రరాజ్యాలకు విరుద్ధమని ప్రపంచ ప్రజలను మోసపుచ్చడానికి వినియోగించుకున్నారు.

కాని ఉపవాస సందర్భంలో గాంధీజీ లేఖలను ప్రకటించక తప్పిందికాదు. గాంధిజీ ఆ లేఖలలో విధ్వంసక చర్యలతో కాంగ్రెసుకెట్టి సంబంధంలేదని స్పష్టపరచాడు. తనను విడుదలజేస్తే ఆకలితో మాడుతున్న ప్రజలకు సహాయం చేయడానికి కృషి చేస్తానన్నాడు. రాజకీయ సమస్యా పరిష్కారానికి వర్కింగుకమిటీ సభ్యులతో కలసికోడానికి తనకవకాశమివ్వమన్నాడు. కాని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ససేమిరా - వీలు లేదన్నది. నిర్బంధవిధానంద్వారా కాంగ్రెసును, స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని అణచివేశామని కులుకుతున్న నిరంకుశాధికారులు భారత ప్రజాభిప్రాయాన్ని త్రోసివేసారు. కాని ప్రపంచ ప్రజలందరికి సామ్రాజ్యవాదుల కుట్ర క్రమంగా బయటపడసాగింది. బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వం గాంధీజీని విడుదలచేయక, ప్రతిష్టకు పెనగులాడినా, పరువు గోల్పోయింది.

ఆయా దేశాల కమ్యూనిస్టుపార్టీల అధ్వర్యాన అమెరికా - బ్రిటనులలో, భారత రాజకీయ ప్రతిష్టంభన తొలగించాలనీ, కాంగ్రెసు నాయకులను విడుదల చేయాలనీ, తీవ్రమైన ఆందోళన సాగింది. 70 లక్షల కార్మిక ప్రతినిధుల మహాసభ పై కోర్కెలను బలపరుస్తూ తీర్మానించింది. మిత్రరాజ్యాల సత్వర విజయంకొరకు, జపాను దుండగీడులను దుమ్ముదులిపి, చైనా ప్రజలకు సాయం పంపడానికి భారత ప్రజల సంపూర్ణ సహకారంకొరకు, భారత సమస్యను పరిష్కరించాలని ప్రపంచ ప్రజలు ఒత్తిడితెచ్చారు. ఇండియా మంత్రి అమెరీచెప్పే సాకులకు విలువలేకుండాపోయింది. స్వాతంత్ర్య కాంక్షితులెవరూ వాటిని నమ్ముచుండుటలేదు. సామ్రాజ్యవాదుల దగా బట్టబయలయింది.

ఇంతలో వర్కింగుకమిటీ సభ్యురాలు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, ఇతర కాంగ్రెస్ నాయకులు విడుదలయ్యారు. వారు స్పష్టంగా కాంగ్రెసు ఆశయాలను వెల్లడించారు. కాంగ్రెసు మిత్రరాజ్య విజయం, చైనా, రష్యాల విజయం, కోరుతూందని వెనుకటి తీర్మానాలను చూపారు. బర్మానుంచి భారతదేశంపైకి వచ్చిన జపాన్ దురాక్రమణదారులను ఎదిరించాలని ప్రకటనలుచేశారు. అస్సాం కాంగ్రెసు నాయకుడగు బార్డోలాయి తన ప్రజలను మాతృదేశ రక్షణకు సర్వం అర్పించి పోరాడమని కోరాడు. సంయుక్తరాష్ట్ర కాంగ్రెసువాదుల సభ అదేవిధంగా కోరింది. ఈవిధంగా కాంగ్రెస్ దేశభక్తులు మాతృభూమిని కాపాడుకోడానికి నడుంబిగించ సిద్ధమవుటతో ఆచరణలో సామ్రాజ్యవాదుల ప్రచారం వట్టి కల్పన అని తేలిపోయింది. ప్రపంచ ప్రజల యెదుట అమెరీ ముఠా నేరస్తులని స్పష్టమయింది.

ఈ సమయంలో గాంధీజీ ఆరోగ్యం చెడింది. రక్తక్షీణతవల్ల ఆందోళనకరంగా వుందని డాక్టర్లు ప్రకటించారు. మరల బ్రిటను, భారతదేశాలలో గాంధీజీ విడుదలకై ప్రజాందోళన బయలుదేరింది. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వేరు గత్యంతరంలేక, ప్రజా ఒత్తిడికి లొంగి, గాంధీజీని 7 వ తేదీ షరతులులేకుండా విడుదలచేసింది. పై విషయాలన్నీ అవగాహనచేసుకొంటే యిది ప్రజా విజయమని స్పష్టపడుతుంది.

ప్రపంచ ప్రజల సాయంతో భారత ప్రజలు, దేశభక్తులు, 2 సంవత్సరాల తీవ్రాందోళన ఫలితంగా ఒక విజయాన్ని సాధించారు. చొరవతో దేశరక్షణ, జాతీయైక్యతపై ఆధారపడిన కార్యక్రమంతో, ముందంజవేస్తే త్వరలో జాతీయప్రభుత్వాన్ని సాధించగల్గుతారు. భారత స్వాతంత్ర్యానికే పునాదివేయగల్గుతారు. అప్పుడే బ్రిటిష్ ప్రజలు, పత్రికలూ నెహ్రూ, అజాద్ వగైరా కాంగ్రెసు నాయకులను విడుదలచేసి భారతసమస్యను పరిష్కరించాలని ఆందోళనచేస్తున్నాయి. గాంధీజీవిడుదల అందుకు ప్రాతిపదిక కావాలని కోరుతున్నాయి.

అందుచే గాంధీజీకి, కాంగ్రెసు దేశభక్తులకు, మాదొకమనవి. ఆరోగ్యం వీలుచిక్కినంతనే గాంధీజీ జైలునుండి జిన్నాతో ప్రయత్నించిన రాయబారాలను కొనసాగించాలి. స్వయంనిర్ణయ హక్కును గుర్తించి హిందూ-ముస్లిం కలయికను, జాతీయైక్యతను నిర్మించాలి. మన దేశంపై దాడివెడలిన జపాన్ దుండగీడులను ఎదిరించడానికి, పోరాడుతున్న సైన్యాలకు సర్వసహాయాలు చేయడానికి ప్రజలను సమీకరించాలి. కరువుతో మాడిపోతున్న ప్రజల రక్షణకు పూనుకోవాలి. ఈకార్యక్రమంతో తక్కిన కాంగ్రెసునాయకులను విడుదల చేయించుకోగల్గుతాము. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల చేతులలోనుండి ప్రజల జాతీయప్రభుత్వం, అధికారం గుంజుకోగల్గుతుంది. ఇదొకటే నేడు భారత స్వాతంత్ర్యానికి మార్గం.

ఈసమయంలో ప్రజలు, దేశభక్తులు విడుదలైన గాంధీజీ నాయకత్వంకొరకు ఎదురు చూస్తున్నారు. వారి నోటినుండి వెడలే ప్రకటన భారతదేశ చరిత్రనేగాక, మానవజాతి చరిత్రనే మార్చగలుగుతుంది. సామ్రాజ్యవాద నిరంకుశాధికారులను నిరాయుధులను చేయగలుగుతుంది. ప్రపంచ ప్రజల బలాన్నంతటినీ భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి సంపాదించగల్గుతుంది. అట్టి ప్రకటనకొరకు భారతదేశం, ప్రపంచ ప్రజలు ఎదురుచూస్తున్నారు.

క్షామపీడితులైన భారతప్రజలను రక్షించడానికి, జపాన్ దుండగీడులనుండి భారతభూమిని కాపాడటానికి, జాతీయైక్యతను నిర్మించడానికి, గాంధీజీ అట్టి ప్రకటన చేయ్యాలని, చేస్తారని ఆశించుతున్నాము. త్వరలో గాంధీజీ సంపూర్ణారోగ్యవంతులవుతారని కోరుతూ మరల సుస్వాగత మర్పించుతున్నాము.

కృష్ణాకాలువల మరమ్మతు

రైతుల - వ్యవసాయ కూలీల బాధ్యతలు

కృష్ణా ఈస్టరన్ డెల్టాలోనూ, ఈస్టు బ్యాంకు కెనాల్ కిందనూ, సాగవుతున్న 5 లక్షల 80 వేల యకరాలకు కలుగుతున్న నీటి ఎద్దడిని తొలగించడానికీ, అధికాహారోత్పత్తికై 40 వేల యకరాలు అదనంగా సాగులోనికి తీసుకురావడానికీ రైతుసంఘాల ఆందోళన ఫలితంగా పి.డబ్ల్యు డిశాఖ ఒక సమగ్రమైన ప్లాను వేశారు. ఆ ప్లాను ప్రకారం ఏలూరుకాలువకు ఎనికేపాడు వద్దనున్న ఆక్విడెక్టును బ్రద్దలుగొట్టి పెద్దది కట్టాలి. రైవస్‌కాలువ కట్టలు బలహీనంగా నున్నచోట్ల షుమారు 7½ మైళ్ళు రాయి కట్టాలి. బందరు కాలువ మొగను 4¼ మైళ్ళు, ఈస్టుబ్యాంకు కెనాల్ మొగనుండి 4¼ మైళ్ళు సిల్టుతీసి, కాలువలను యింకా వెడల్పు చేయవలసి వుంది. ఏలూరు, రైవస్, కాలువలలో అవుసరమైనచోట్ల సిల్టు తీయాలి. ఏటి తూములనుండి మూడు కాలువలూ కలిసివున్నంత పొడుగూ. పూర్తిగా సిల్టు తీసివేయాలి. ఈ పనులన్నీ కలిపి ఒక స్కీముగా తయారు చేయబడింది. ఇవన్నీ జరిగితేనే పై జెప్పబడ్డ ఫలితాలు కలుగుతయి.

ఏపని పూర్తిగాకపోయినా —

ఇందులో ఏపని పూర్తిగాకపోయినా, పూర్తి ఫలితం కలుగదు సరిగదా, కొంతవరకు చేసిన పని కూడా దెబ్బతింటుంది. ఉదాహరణ: బందరు కాలువ మరమ్మతు పూర్తిచేసి, ఈస్టుబ్యాంకు కెనాల్ పనిచేయకపోతే, బందరుకాలువకంటె ఈస్టు బ్యాంకు కాలువ మెరకగా వుండిపోతుంది. అందువల్ల యనమలకుదురు వద్దనున్న రెగ్యులేటర్ ద్వారా బందరు కాలువ నీరును ఎక్కువగా ఆపి, ఈస్టుబ్యాంకు కాలువకు కావలసిన నీటిని విధిగా పంపవలసి వస్తుంది. అందుచేత బందరు కాలువలో నీరు వేగంగా ప్రవహించక, చెరువులో నీటిలాగా నిలచిపోయి, సిల్టు ఎక్కువగా పేరుకుంటుంది. అంతేకాదు. బందరు కాలువ నీరు ఎదురు తన్నుటవల్ల, ఏటితూములనుండి అదనంగా రావలసిన నీరు అంతారాదు. ఈ విధంగా, ఏ ఒక పని పూర్తికాకపోయినా నష్టమే. కనుక అన్నిపనులూ తప్పనిసరిగా పూర్తి చేయవలసి వచ్చింది. ఈ పనులన్నింటిలోనూ మూడుకాలువలు కలిసినచోట పనీ, రైవస్ కాలువ పనీ, ఈనెల 20 లేక 22 తేదీల నాటికినీ, ఏలూరు కాలువ పని జూన్ 5 వ తేదీ ప్రాంతానికిన్నీ, పి. డబ్ల్యు. డీ, వారు పూర్తి చేయగలుగుతున్నారు. కాని బందరు, ఈస్టుబ్యాంకు కాలువలపని వారివల్ల కాలేదు. కూలీలు దొరకడం కష్టమైపోయింది. పైగా షెడ్యూలు రేట్లమీద 100 కి 40 వంతున పెంచినప్పటికీ బందరు కాలువకు ఘన గజం 1కి రు 0-5-0 లు చొ॥న మాత్రమే ఇవ్వగలుగుతున్నారు. ఈ రేటుకు కూలీలు రాలేదు. అందువల్ల ఎవరైనా రైతు ప్రతినిధులు ఈ పనిని తీసుకుని చేయిస్తే తప్ప పై రెండుకాలువల పనులూ ఆపివేయడానికి పి. డబ్ల్యు. డి. వారు నిశ్చయించారు.

సాధ్యమైన ప్రతి యకరంభూమిని సేద్యంలోనికితెచ్చి అధికపంటనుపండించి ప్రజలనూ దేశాన్ని రక్షించవలసిన పవిత్రమైన బాధ్యత రైతులపైనున్న యీతరుణంలో, ఇంత గొప్ప స్కీమును వదలివేయడం మంచిదికాదు. అందుచేత ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘం బాధ్యత వహించి ఈ రెండుపనులు తానే పూర్తిచేయ దలచుకొంది. ఎలాగైనా తంటాలుపడి బందరుకాలువను ఈ నెల 25 వ తేదీ లోగా వదలిపెట్టించాలనీ, ఈస్టుబ్యాంకు కాలువను జూన్ 5వ తేదీ లోగా వదలిపెట్టించాలనీ, నిశ్చయించింది. కాలువలు తెరిపించడం ఆలస్యమవుతుంది గనుక ఈ సంవత్సరం పనిమానివేద్దామా? అనుకుంటే అసలు స్కీమేపోతోంది' అంతేగాకుండా, మూడుకాల్వలు కలసినచోట పనులూ, రైవస్‌కాలువ పనులూ, ఎలాగూ ఈ నెల 22 వ తేదీ ప్రాంతాలకుగాని పూర్తికావు. అందుచేత అంతవరకూ ఏ కాలువ కూడా పి. డబ్లు. డి. వారు వదలరు. ఆ పరిస్థితుల్లోబందరు, ఈస్టుబ్యాంకు, కాలువల పనులుకూడ పూర్తిచేయించడమే మంచిదని రైతు సంఘం పనిప్రారంభించింది. ఇందుకుగాను ప్రభుత్వమిచ్చే డబ్బుకాక, అదనంగా 20 వేల రూపాయల వరకూ రైతులతరపున బాధ్యత వహించి ఖర్చుపెట్టదలచుకొంది.

కూలీల కరువు

ఈ పనంతా అనుకున్న గడువులోపల (బందరు కాలువపని, ఏలూరు కాలువపని, ఈస్టుబ్యాంకు కాలువపని జూన్ 1 వ తేదీ లోగా) పూర్తిచేయాలంటే కనీసం 3 వేలమంది కూలీలైనా కావాలి. 5 వేలుంటే అనుకున్న గడువుకంటె ముందుగానే కాలువలు వదలించవచ్చును. అందుచేత రాష్ట్ర రైతులూ, కూలీలూ విరివిగావచ్చి ఈపనులు పూర్తిచేసుకోవాలని రాష్ట్రరైతుసంఘం పత్రిక ద్వారానూ, కరపత్రం ద్వారానూ, అప్పీలు చేసింది. కాని యింతవరకూ తగినంతమంది రాలేదు. ఈరోజు(13-5-44)వరకూ మొత్తం 15 వందలమంది కూలీలు మాత్రం పనిచేస్తూన్నారు. గుంటూరుజిల్లా దావులూరు, కొల్లిపర, కంచెర్లపాలెం, అమృతలూరు, సంగంజాగర్లమూడిమున్నగుచోట్లనుండికూలీ-రైతుదళాలు వచ్చిపనిచేస్తున్నాయి. కృష్ణాజిల్లా తేలప్రోలు, జొన్నపాడు, లింగవరం, కృష్ణాపురం, వెంట్రప్రగడ, పెదపాలపర్రు, మొదలైనచోట్లనుండి కూలీ-రైతువర్కర్లువచ్చి పనిచేస్తూన్నారు. కనుమూరు, వెనికేపాడు, మొదలైన గ్రామాల రైతులు తమ స్వంతపనులను కట్టిబెట్టి, కూలీముఠాలను పంపించారు. ఈ విధంగా కొంతమంది మాత్రమే ఇంతవరకు నీటి ఎద్దడిని తొలగించుకోవడానికి, అధిక ఆహారోత్పత్తిద్వారా తమ దేశభక్తిపూరిత కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించడానికీ ముందుకువచ్చారు. బాలామంది రైతులు ఈ స్కీముయొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించనేలేదు. గుర్తించినప్పటికీ ఎవరోవకరు పని పూర్తిచేస్తారనీ, ఏదో ఒక విధంగా తమ పొలాలవద్దకు నీళ్ళు వస్తాయనీ అనుకుంటున్నారు. నారుమళ్లు పోసుకొంటూ, చిన్న చిన్న కాలువలు మరమ్మతులు చేసుకొంటూ, ప్రధానమైన-అందరికీ సంబంధించిన పనిమీద నిర్లక్ష్యత చూపుతున్నారు. ఎవరికి వారు సమిష్టిపని తమదికాదనీ, తమ యింటి పనిమాత్రమే తమదనీ భావిస్తున్నారు. ఇది చాలా నష్టదాయకమైన భావం. ప్రధాన కాలువల మరమ్మతులు పూర్తికాక నీళ్ల సకాలంలో రాకపోతే నారుమడులు దెబ్బతింటాయి. లేదా ఈ స్కీమే నిలచిపోతే, ఎన్ని చిన్న కాలువలు మరమ్మతుచేసినా నీటి ఎద్దడి మామూలుగానే వుంటుంది. ప్రధాన కాలువల మరమ్మతులు జరుగుతేనే చిన్న కాలువల మరమ్మతులవల్ల పూర్తిలాభం కలుగుతుంది. రైతు సోదరులందరూ దీనిని గుర్తించాలి. శతవిధాలా పని పూర్తిచేయుటకై ముందుకు రావాలి.

రాష్ట్ర రైతుసంఘమూ, రైతు వర్కర్లూ, కూలీ వర్కర్లూ, అభిమానులూ తాము చేయగలిగినదంతా చేస్తున్నారు. ఇంతవరకూ తగినంతమంది కూలీలు రాలేదని కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలోని రైతువర్కర్ల నందరినీ వచ్చి పనిచేయివలసిందని రాష్ట్ర రైతు సంఘం కోరింది. అలాగే కూలీసంఘ వర్కర్లకుకూడా విజ్ఞప్తిచేసింది. వీటిఫలితంగా 18వ తేదీలోపలనే షుమారు 1000 మంది వర్కర్లువచ్చి పనిచేయబోతున్నారు. అఖిలభారత రైతుసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యుడై పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య, రైతు మహాసభ అహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడైన చలసాని వాసుదేవరావు, రాష్ట్ర రైతు సంఘాధ్యక్షుడు కడియాల గోపాలరావుగార్లుకూడా 13 వ తేదీన రోజంతాతవ్వెపనిచేశారు. వీరితోపాటురాష్ట్ర జిల్లా,తాలూకాలకార్యనిర్వాహకులుమొత్తం30 మంది పనిచేసి 73 ఘన గజాల మట్టిని తీసివేయగలిగారు. ఇంతేగాకుండా సోదరరైతులపట్ల, అధికాహారోత్పత్తివల్ల, తమకర్తవ్యాన్ని నెరవేర్చుటకై పెర్రిస్ వర్కర్లు మొదలైన బెజవాడ పట్టణ కార్మికులు, తమ ఆదివారపు శెలవురోజున పనిచేయ బూనుకున్నారు. ఈవిధంగా ప్రజాసేవకులు తమ సర్వశక్తులను కేంద్రీకరించి పనిచేస్తున్నారు.

కాని డెల్టాకంతటికి సంబంధించిన యీ సమస్య కూలీలు, రైతులు, అందరూ పూనుకుంటేనేగాని పరిష్కారం కాదు.

రైతుల కర్తవ్యం

రైతుసోదరులందరూ తమ తమ ప్రాంతాలలో వున్న పుప్పర, వడ్డీపుప్పర, ముఠాలను వెంటనే పంపాలి. ఇందుకుగాను తమ పనులను తాత్కాలికంగా ఆపవలసి వచ్చినాసరే ఆపివేయాలి. సాధ్యమైనంతవరకు, తమ నౌకర్లనూ, పనిలోవున్నవారినీ, ఇతర వ్యవసాయ కూలీలనుకూడా పంపించాలి. వారందరితోపాటు తామకూడా నడుముగట్టి బయలుదేరాలి. ఈ పని పూర్తిచేయగలిగితే నీటి ఎద్దడి తొలగుతుందని, ఆయకట్టు పెరుగుతుందనీ,అధికపంటలుపండుతాయనీగ్రహించి, ముందుకురావాలి.

కూలీల కర్తవ్యం

అధికపంట కార్యక్రమానికి తోడ్పడటం ద్వారానే వ్యవసాయకూలీలు కరువు కాటకాలను పోగొట్టటమే గాకుండా రైతులనుండి తమ న్యాయమైన హక్కులనుకూడు సంపాదించుకోగలుగుతారు. కరువురాక్షసికి ముందుగా గురిఅయ్యేది వ్యవసాయ కూలీలూ, బీదరైతులూ మాత్రమే. అందుచేత అధిక పంటలను పండించి కరువును పోగొట్టడానికై కూలీసోదరులు ముందుగా రావాలి. ఇక్కడ ఉచితంగా పనిచేయనక్కరలేదు. గవర్నమెంటు రేటు ఘనగజం 1కి 0—5—0 అయితే రైతుసంఘం ఘనగజం 1కి 0-7-0 యిస్తోంది. లేదా రోజుకి ఒక్కొక్కరికి రు. 1-0-0 చొ॥న యిస్తోంది. బియ్యమూ, కట్టెలూ, కంట్రోలు ధరలకే యిస్తోంది. నీటివసతులూ మందులూ ఏర్పాటుచేయబడినయి. కాబట్టి కూలీసోదరులంతా ముందుకువచ్చి పని పూర్తిచేయాలి.

ఈ విధంగా రైతులు - కూలీలు - కలిసి పనిచేస్తేనేగాని ఈపని పూర్తికాదు. ఈ పని పూర్తిగాకపోతే ఈస్టరన్‌డెల్టా నీటిఎద్దడి తొలగడంగానీ,అధికఆహారోత్పత్తిగానీఅసంభవం. కాబట్టి రైతు - కూలీ సోదరులందరూ ముందుకు రావాలని కోరుతున్నాను."

—ముక్కామల నాగభూషణం

బందరు, రైవస్, ఏలూరు కాల్వలు జూన్ 1 వ తేదీని తెరువబడతాయి

కృష్ణా ఈస్టర్న్‌డివిజన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, శ్రీ యం. సత్యనారాయణమూర్తి గారు యిలా వ్రాస్తున్నారు:

"కృష్ణా డెల్టాకాలువలకు ఈ యేడు కొన్ని స్పెషల్ రిపేర్లుజేసి, వాటిద్వారా నీటిని యెక్కువగా ప్రవహింపచేసి, ఇంతవరకు ఆయకట్టులో చేరని అనేకయకరాల మెరక భూములకు నీటిని అందించి, ఆహారపదార్థాల ఉత్పత్తిని ప్రోత్సహించుటకు నిర్ణయించబడింది. కూలీలు తగినంతమంది దొరకనందున, యీ రిపేర్లు అన్నీ 15-5-44 లోగా పూర్తికావు. కాని, ఇరిగేషన్ సలహా సంఘం, ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసంఘం, ఇప్పుడు సహకారం చేస్తూండడంవల్ల కూలీలసంఖ్యను హెచ్చించి, మే నెలాఖరుకు పనులన్నీ పూర్తిచేయడం సాధ్యమవుతుంది. కాబట్టి పై మూడు కాలువలను జూన్ 1 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు తెరుచుటకు ఉద్దేశించబడింది. ఈ సూచన పై అధికారులచే (చీఫ్ ఇంజనీరు, కలెక్టరు) అంగీకరింపబడే అవకాశాలున్నాయి. కాబట్టి, పై కాలువలు మామూలు తారీఖులలో తెరువబడతాయనే అభిప్రాయంతో తొందరపడి నారుమళ్లు వేయవద్దనీ, హెచ్చరించుచున్నాను."

చిట్టివలస కార్మికనాయకుల అరెస్టు

సంఘ విచ్ఛిన్నకుల పన్నాగం

— సి. వి. కె. రావు, (అధ్యక్షుడు ఆం.రా. ట్రేడ్‌యూనియన్ కౌన్సిలు)

చిట్టివలస కాంగ్రెస్ లేబరుయూనియన్ అధ్యక్షుడైన కామ్రేడ్ కె. వెంకటేశ్వర్లును 26–4–44 తేదీన పోలీసును అరెస్టుచేసి, 4–5–44 వరకు సబ్‌జైలులునందుంచి, తంజావూర్ జైలుకు డిటెన్యూగా తీసుకొనివెళ్ళారు. ఈకామ్రేడ్ 1941 నుంచీ కమ్యూనిస్టుపార్టీ సభ్యుడు. ఈయనతోబాటు కామ్రేడ్ టి అప్పలకొండ, యం సూర్యనారాయణఅనే కమ్యూనిష్టుపార్టీ సభ్యులనుకూడ అరెస్టుచేసి, డిటైన్ చేశారు. వీరు కార్మికులను సమ్మెకు ప్రోత్సహిస్తున్నారనే సాకును పోలీసు ఉద్యోగస్థులు కల్పించారు. ఈ సాకుతో కాంగ్రెస్ లేబరుయూనియన్‌ను విచ్ఛిన్నం చేయుటకై పోలీసు వుద్యోగస్థులు. యజమానులు. పోటీ సంఘాన్ని యేర్పరచిన యం. ఎ. రెడ్డి. కలసిపన్నిన పన్నాగంయిది.

చిట్టివలస జూట్‌మిల్లు యజమానులు యుద్ధంపూర్వంనుంచికూడ కార్మికసంఘాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయుటకై చేస్తున్నకృషి అందరికీ విదితమే. కాని, కార్మికులు పోలీసునిర్బంధానికి గురిఅయినాకూడ, తమయూనియన్‌ను కాపాడుకోగలిగారు. 1942 అగస్టు ఘటనల సందర్భంలోయూనియన్ దేశభక్తిపూరితమైన అధికోత్పత్తి పంథా నాచరణలోపెట్టి, అరాజక చర్యలు జరగకుండా చూచింది. ఉత్పత్తి కుంటుపడకుండా శాంతిని కాపాడింది. అందువల్ల పై విచ్ఛిన్నకులు ఆఘటనలను వుపయోగించుకొని యూనియన్‌ను భగ్నంచేయలేకపోయారు.

కాని యజమానులు. పోలీసు అధికారులు యూనియన్ మీద దాడిని విరమించుకోలేదు. కమ్యూనిస్టుపార్టీసభ్యుడు. కార్మికనాయకుడు అయిన కామ్రేడ్ భద్రంను 1943 మార్చిలో తప్పుడు రిపోర్టులుపెట్టి, డిటెయిన్ చేయించారు. ఐనప్పటికీ కార్మికులు రెచ్చిపోలేదు. దేశరక్షణకు భంగంకలిగించే సమ్మెలకు దిగలేదు. దేశరక్షణలో తమ పాత్రను గుర్తించి, అధికోత్పత్తిని కొనసాగించుతూ, తమ యూనియన్‌ను కాపాడుకున్నారు. కేవలం పోలీసుల నిర్బంధవిధానంవల్ల యూనియన్‌ను విచ్ఛిన్నం చేయలేమని యజమానులు, పోలీసు వుద్యోగస్తులు తెలుసుకున్నారు. యం.ఏ. రెడ్డిగారిద్వారా ఈసంఘానికి మరొక పోటీసంఘాన్ని సృష్టించారు. అది నామమాత్రంగా గాలిలో వూగిసలాడుతున్నది. తిరిగి యిప్పుడు పోలీసు నిర్బంధవిధానం కార్మికనాయకులపైప్రయోగించబడింది. 26వ తేదిన కార్మికనాయకుల నరెస్టుచేశారు. యెంత నిర్బంధవిధానాన్ని అమలుజరిపినా, కార్మికులు రెచ్చిపోక, అధికోత్పత్తిని సాగిస్తున్నారు.

26 వ తేదీనే చిట్టివలస కార్మికులు 1500 మంది బహిరంగసభ జరిపి, ఈ అరెస్టులు అక్రమమని, తమ నాయకులను వెంటనే విడుదలచెయ్యాలని, వుత్పత్తికుంటుపడకుండా కార్మికులు జాగ్రత్త పడాలని, తీర్మానించారు.

ఆనాటి సాయంత్రం యూనియన్ జనరల్ బాడీ సమావేశం ఏర్పాటు చేయబడింది. దాన్ని నిరోధించడానికి పోలీసులు యూనియన్ అధ్యక్షుణ్ణి. మరి యిద్దరిని అరెస్టు చేశారు. నిజానికి యీసమావేశం చట్టవిరుద్ధంకాదు. 19-2–44 వ తేదీన జారీచేయబడిన 144 వ సెక్షన్ 19-4-44 తో రద్దు అయింది. అందువల్లనే 26 వ తేదీని జనరల్ బాడీసమావేశానికి ఏర్పాట్లుజరిగాయి. ఈ విషయం జిల్లాకలెక్టరుకు కూడా తెలియపరిచారు.

జ్యూటు పరిశ్రమ యుద్ధకృషికి యెంతో అవసరం జపాను మనదేశ పొలిమేరలలో జొరబడి, దండయాత్ర సాగిస్తున్నప్పుడు, కార్మికులను ప్రోత్సాహపరచి అధికోత్పత్తికి దారితీయుటకు మారుగా కార్మికనాయకులను అరెస్టుచేసి, కార్మికులను నిరుత్సాహపరచటం యెవరికి సహాయపడుతుంది? చిట్టివలస కార్మికులు స్థానికపోలీసుల, యజమానుల, కుతంత్రాలకులొంగి రెచ్చిపోవద్దని కోరుతున్నాను. స్థానికపోలీసు వుద్యోగస్థుల రిపోర్టులపై ఆధారపడక డిటెయిన్‌చేసిన ముగ్గురికార్మికనాయకులను, 1943 మార్చిలో డిటెయిన్‌చేసిన కామ్రేడ్స్ భద్రంను వెంటనే ప్రభుత్వం విడుదలచెయ్యాలి.

ఇందుకు రాష్ట్రమందలి కార్మికసంఘాలు, ఇతర ప్రజాసంఘాలు. వుత్తేజింపులద్వారా, ప్రదర్శనలద్వారాతీవ్రమైనఅందోళనచేయాలి. కార్మికనాయకులను విడుదలచెయ్యాలని కోరుచూ తీర్మానాలుచేసి ప్రభుత్వమునకు, ఆంధ్రరాష్ట్ర ట్రేడ్‌యూనియన్ కౌన్సిల్ ఆఫీసుకు, (గవర్నర్‌పేట,బెజవాడ.) పంపాలని కోరుచున్నాను.

నెలకు 150 బేళ్ళ నూలు ఉత్పత్తిపై దెబ్బ

రాజమండ్రి స్పిన్నింగు మిల్లు పరిస్థితులు

మన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో వున్న కొద్దిపాటి స్పిన్నింగ్ మిల్లులలో రాజమండ్రి సత్యనారాయణ స్పిన్నింగ్ మిల్లు ఒకటి. ఇందులో నెలకు 100 బేళ్ళనూలు ఉత్పత్తి అవుతోంది (అనగా 1½ లక్షల గజాల గుడ్డకు సరిపోయేనూలు). యంత్రాలలో కొన్ని చిల్లర లోపాలను సరిచేస్తే, 150 బేళ్ళ వరకూ కూడా నూలు తయారౌతుంది. మిల్లులో మొత్తం 300 మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు.

బాయిలర్ లేక మిల్లు మూతబడింది

అయితే, యజమానులు గాని, స్థానికాధికారులుగాని. బట్టల ఉత్పత్తి యొక్క ప్రాధాన్యతను యింత వరకూగ్రహించలేదు. సరియైన బాయిలర్ లేక, మిల్లుమూతపడింది. మిల్లు యజమానులకు - వాటాదార్లకు మధ్య వచ్చినతగాదాలవల్ల ప్రభుత్వం ఇటీవలమిల్లుపై ఒక రిసీవరును నియమించింది. చెడిపోయి మూలబడియున్న ఒక బాయిలర్‌ను రిపేరు చేయించి, బట్టల ఉత్పత్తిని అధికం చేయవలసిందని గత 6 మాసాల నుండి కార్మికనాయకులు ప్రభుత్వంతోను, యజమానులతోను మొఱపెట్టుతూవచ్చారు. కాని, లాభంలేకపోయింది. తాత్కాలికంగా ఒక బాయిలర్‌ను అద్దెకు తెచ్చారు. దానికున్న రంధ్రాలను ప్యాచ్‌కట్టి, పనిచేయించవచ్చునని ఇన్‌స్పెక్టరు చెప్పాడు. పదిరోజులలో యీపని పూర్తికావాలి. కాని, ఎంతకూ రిపేర్లు పూర్తికావడంలేదు. మిల్లు తిరగడం లేదు. కార్మికసంఘం తరఫున కొందరు మిల్లుయజమానివద్దకు రాయబారం వెళ్ళారు.

కార్మికులతరఫున రాయబారాలు

మిల్లు తిరిగేటంతవరకూ జీవనోపాధికి అడ్వాన్సు ఈయమని కోరారు. ఇందుకు యజమాని నిరాకరించడమే గాక, యిప్పుడప్పుడే మిల్లు తిరిగేటట్లు లేదని జవాబు చెప్పాడు. కార్మికుల జుట్టు తనచేతిలో ఉందనీ, యూనియన్‌సభ్యత్వానికి కార్మికులురాజీనామాయిస్తే అప్పుడు అడ్వాన్సు యిస్తాననీ, తలబిరుసుగా జవాబు చెప్పాడు.

యూనియన్ ప్రెసిడెంటు రిసీవరువద్దకు వెళ్ళాడు. ఆయన, కార్మికులకుసంబంధించని వ్యవహారాలేమైనా ఉంటేనే, మాట్లాడుతానని జవాబు చెప్పాడు. యూనియన్ నాయకులు నిరుత్సాహపడలేదు. బట్టల ఉత్పత్తిని కొనసాగించుటకై వారు దీక్షవహించి ఓపికతో పనిచేస్తున్నారు.

యజమాని కుయుక్తి

యజమాని కార్మికుల్ని విడివిడిగా పిల్చి, భూములిస్తానని, ఇంకా యేవేవో ఆశలు కల్పించాడు. కార్మికులు యీ పన్నాగాన్ని గ్రహించారు. వారు తమసంఘానికి ద్రోహం చేయ తలపెట్టలేదు. పట్టణమందలి యితర కార్మికసంస్థల సహకారంతో కర్రలఅడితిలో 50 మంది, యితర చిల్లరవృత్తులలో మరి కొందరు, యిలా మొత్తం 100 మంది పనులు చూచుకున్నారు, కొందరు తమ తమ గ్రామాలకు వెళ్ళిపోయారు. మిగతావారు నిరుద్యోగులయారు.

కాని, యూనియన్‌నాయకులు, ఇది ఒక్క కార్మికులకు సంబంధించిన సమస్యగానే పరిగణించలేదు. ప్రజలందరికీ బట్ట అవసరం. ఆ అవసరాన్ని తీర్చేటందుకు మార్గం వెతకాలి. ఈ దృష్టితోనే జిల్లా లేబర్ ఆఫీసరు వద్దకు, ఫ్యాక్టరీ ఇన్‌స్పెక్టరువద్దకు, వెళ్ళారు. కాని వారు తమకు సంబంధంలేనట్లుగా జవాబు చెప్పారు. సబ్‌కలెక్టరుతో ఒకరోజున కార్మిక నాయకులు యీ విషయమై చర్చించడానికి వెళ్లారు. యూనియన్ ఆర్గనైజరు, కార్యదర్శి ఆయనతో నూలు ఉత్పత్తిని కాపాడి బట్టల కరువును పరిష్కరించమని విజ్ఞప్తిచేశారు.

ఆయన, మిల్లు వ్యవహారాలను తీర్చడం తన పనికాదన్నాడు. కార్మిక ప్రతినిధులు ఆశ్చర్యపోయారు.

ప్రభుత్వ కర్తవ్యం

నూలు ఉత్పత్తిపట్ల యజమానులు, అధికారులు అవలంబించే యీ వైఖరివల్ల నష్టపడేది యెవరు? తిండితోబాటు బట్ట దొరక్క బాధపడే ప్రజాసామాన్యం; మిల్లులో పనిచేసే 300 మంది కార్మికులు; చేనేతపై ఆధారపడే వేలకొద్దీ చేనేత పారిశ్రామికులు. ఈ విషయాన్ని మద్రాసు ప్రభుత్వం గుర్తించి, యిప్పటికైనా మిల్లు తిరిగేటట్లుచూడాలి. యజమానులు యిప్పటి

(మిగతా 8వ పేజీలో)

నర్సరావుపేట ఆహారమహాసభ

పోలీసులచే ఆపుచేయబడింది

జిల్లాకలెక్టరు బియ్యంధరను నిర్ణయించిన తర్వాత, పంపకపు విధానంలో ఏమార్పు తీసుకురాకపోవటాన, షాహుకార్లు సరుకంతా మెల్లమెల్లగాదొంగమార్కెట్టుకుదాటవేయటం మొదలుపెట్టారు. వారంరోజులనుంచి అసలే సరుకు లేదంటున్నారు. లాయర్లు, డాక్టర్లు సైతం బజారుకుపోయి, సరుకుదొరకక తిరిగివచ్చి. విపరీతధరలకు దొంగమార్కెట్టులో కొన్న ఘటనలున్నవి దొంగమార్కెట్టు ధరలకు కొనలేని బీదప్రజలు కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆఫీసుకు తండోపతండాలుగా వస్తున్నారు. సరుకు, పెద్ద వ్యాపారస్తులీయటం లేదని, చిల్లరవ్యాపారస్తులు ఆందోళన పడుతున్నారు. పట్టుబడ్డ దొంగమార్కెట్ సరుకునుగూడా అధికార్లు ప్రజలకుఅందించేందుకు కృషిచేయటంలేదు. దొంగవ్యాపారస్తులను పట్టుకునేవాళ్ళను బాధ్యతగల అధికార్లు నిందిస్తున్నారు. పట్టణంలో ఉన్న యీఅశాంతిని అంతమొందించాలనీ, ఆహారసమస్యను పరిష్కరించగల ఆహారకమిటీని ఎన్నుకోవాలని యీనెల 6 వ తేదీ సాయంత్రం 7 గంటలకు బహిరంగసభ ఏర్పాటుచేయబడింది. శ్రీయుత కాసు వెంగళరెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించారు. శ్రీ శ్రీగిరిరాజు సత్యనారాయణ, తెలికేపల్లి కృష్ణమూర్తిగార్లు ఐక్యతతో బెంగాల్, కేరళ, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలలో ఆహారసమస్య నెలా పరిష్కరించుకుంటున్నారో ముచ్చటించి, అన్నిపక్షాలతోకూడిన ఆహారకమిటీ నేర్పరచుకొని, ఆహార సమస్యా పరిష్కారం చేసుకోవాలని హెచ్చరించారు. అధ్యక్షులు తీర్మానం ప్రతిపాదించ బోతుండగా, స్థానిక పోలీసులు 144 వ సెక్షన్ జారీచేసి బహిరంగ సభను డిస్పర్సుచేశారు. ఒక మాసం వరకు బహిరంగసభలలో మాట్లాడగూడదని స్థానిక కమ్యూనిస్టు నాయకులు శ్రీ కరణం నరశింగరావు. పోపూరి బ్రహ్మనందం, మహంకాళి బాలసుబ్రహ్మణ్యం, శ్రీగిరిరాజు సత్యనారాయణగార్లను నిషేధించారు. ఇదంతా పట్టణంలో శాంతిని కాపాడటానికేనట! ఆశ్చర్యం!! అన్ని రాజకీయపార్టీల దేశభక్తులతో గూడిన ఐక్య ఆహారకమిటీవల్ల ప్రజాశాంతికి ఎలా భంగం వాటిల్లిందో వారికే తెలియాలి.

ముస్లింలీగ్ పట్ల పంజాబ్ ముస్లిముల ఉత్సాహం

రాష్ట్ర ముస్లింలీగ్ మహాసభలో కొన్ని దృశ్యాలు

— సజ్జద్ జహీర్

పంజాబ్ ప్రధానికీ - జిన్నాకూ మధ్య వరుసగా నాలుగువారాలు సంప్రతింపులు జరిగాయి. పంజాబ్ ప్రజలంతా యీ సంప్రతింపుల ఫలితంకోరకు నిరీక్షిస్తూ, ఆతృతతో ఎదురుచూస్తున్నారు. సంప్రతింపులు విఫలమయేమందు రాష్ట్రముస్లింలీగ్ మహాసభ జరిగింది.

ముస్లిం కవివరేణ్యుడు ఇఖ్బాల్ జన్మించిన సయల్కోట పట్టణం ఉత్సాహపూరితమైన దృశ్యాలతో నిండింది. ఏప్రిల్ 28, 29 తేదీలలో లాహోరునుంచి, చుట్టూఉన్న జిల్లా ముఖ్యపట్టణాలనుంచి, ముస్లింప్రజలు "ముస్లింలీగ్ చిరస్థాయి అగుగాక!" మొదలైన నినాదాలతో తండోపతండాలుగావచ్చి చేరుకున్నారు. పంజాబ్ గవర్నరుచే నిరంకుశంగా డిస్మిసు చేయబడిన షౌకత్ హయత్‌ఖాన్ (మంత్రి) ముస్లిం యువకుల్ని విపరీతంగా ఆకర్షించాడు. మహాసభకు మొత్తం 25 వేలమంది హాజరయారు.

వారంతా, యూనియనిస్టు మంత్రివర్గపు పీడ వదలిపోతూన్నదని సంతోషించారు. యూనియనిస్టుపార్టీ పేరుతో గత 7 సంవత్సరాల నుండీ పంజాబ్ ప్రజలకు ఎంత మోసం జరగాలో అంతా జరిగింది, ప్రపంచాని కది వెల్లడయింది.

జిన్నా ఉపన్యాసం

మహాసభలో జిన్నా ఉపన్యసిస్తూ, మూడు ముఖ్యమైన విషయాలపై తనదృష్టిని కేంద్రీకరించాడు:

మొదటిది : ఇన్నాళ్ళనుంచీ యూనియనిస్టు పార్టీ తనను, ముస్లింలీగ్‌ను, దగాచేస్తూ వచ్చింది. ఒకవైపు లీగ్ సూత్రాలకు కట్టుబడియుంటామని పైకి కబుర్లుచెబుతూ, లోపల లీగ్ నాయకత్వాన్ని ధిక్కరిస్తూ వచ్చింది.

రెండవవిషయం : పంజాబ్‌లో ముస్లింలీగ్ మంత్రివర్గం యేర్పడితే, హిందువులు - శిక్కులు మొదలైన అల్పసంఖ్యాకులు భయపడవలసిన అవసరం ఉండనే ఉండదు.

మూడవవిషయం : పంజాబ్‌లో సంయుక్త మంత్రివర్గం ఏర్పడ్డానికి ముస్లింలీగ్ వ్యతిరేకించదు. ఇతరపార్టీలు తమతమ మంత్రుల్ని ఎన్నుకొనడానికి స్వేచ్ఛను కలిగియుంటాయి.

దేశరక్షణకు లీగ్ వ్యతిరేకంకాదు

యుద్ధకృషికి ముస్లింలీగ్ వ్యతిరేకం అంటూ పంజాబ్ ప్రధానివేసిన నిందకు జిన్నా చక్కని జవాబిచ్చాడు. విదేశదురాక్రమణ నుండి దేశాన్ని రక్షించడం లీగ్ ఆశయమని ఘంటాపథంగా తెలియజేశాడు. జపాన్ సేనలు దేశంలో ప్రవేశిస్తే, నాశనమయేది మనయిళ్లు - మనవాకిళ్లుగాని మరొకరివికాదని ఉద్రేకపూరితంగా చెప్పాడు. దేశరక్షణ విషయంలో మనకంటే ఎక్కువ శ్రద్ధ ఎవరికుంటుందని ప్రశ్నించాడు. మొదటినుంచీ యిదే లీగ్ దృక్పథమని పలికాడు. ముస్లింలీగ్ మంత్రివర్గం ఎన్నటికీ దేశరక్షణను బలహీనపరచదని స్పష్టీకరించాడు.

తరువాత, షౌకత్‌హయత్‌ఖాన్ యొక్క డిస్మిసల్‌ను గురించి తీర్మానం ప్రవేశపెట్టబడింది. జిన్నా మూడు అంశాలను గురించి నొక్కి చెప్పాడు. మొదటిది: ఏవర్యకైనా మంత్రులందరియానమిష్టిగా బాధ్యతవహించాలి. అంటే, మంత్రివర్గంలో ఉన్న ఒకనిని గవర్నరు యీ విధంగా డిస్మిసు చేయడానికి అధికారం కలిగియున్నాడా? రెండవవిషయం: గవర్నరు తప్పుచేసినట్లయితే, అతన్ని డిస్మిసు చేయాలి. మూడవవిషయం: గవర్నరు ఈ వ్యవహారానికి సంబంధించిన వివరాలను ప్రజల యెదుట పెట్టాలి.

లీగ్ నిర్మాణం

పంజాబ్‌లో ముస్లింలీగ్‌ను చక్కని నిర్మాణయుక్తమైన పద్ధతులలో ఆర్గనైజ్ చేయాలని జిన్నా మొదలు ముస్లిం విద్యార్థి ఫెడరేషన్ వర్కర్లవరకు, అంతా గుర్తించారు. ఇన్నాళ్లూ ముస్లింలీగ్ యూనియనిస్టు పార్టీలో ఒక భాగంగా ఉండిపోవడంవల్ల, ముస్లింలీగ్‌కు తగినంత నిర్మాణబలం లేకుండా పోయింది. కాబట్టి. యికముందు ప్రతి పట్టణంలోను, ప్రతి పల్లెలోనూ, లీగ్ శాఖలను స్థాపించవలసిన అవసరాన్ని గురించి బహిరంగ సమావేశంలోను, రాష్ట్ర ముస్లిం కౌన్సిలులోను జిల్లా - పట్టణ కార్యదర్శుల సమావేశాలలోను, నొక్కినొక్కి చెప్పారు.

యూనియనిస్టు పార్టీకి వ్యతిరేకంగా పోరాటం నడిపిన ముంతాజ్ దౌలతానా అనే యువకుడు పంజాబ్ ముస్లింలీగుకు కార్యదర్శిగా ఎన్నుకోబడ్డాడు: అతనితోబాటు 5 గురు ఆర్గనైజింగ్ సెక్రటరీలు కూడా ఎన్నుకోబడ్డారు.

అధ్యక్షుని హెచ్చరిక

మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన అబ్దుల్ రాబ్ నష్తార్ (సరిహద్దు ముస్లింలీగ్‌మంత్రి) తన అంతిమ ఉపన్యాసంలో పాకిస్తాన్‌కు పంజాబ్ గుండెకాయ వంటిదనీ, అట్టి పంజాబ్‌లో ప్రతిపట్టణంలోను, ప్రతిపల్లెలోను లీగ్‌శాఖలను నిర్మించవలసిందనీ, ఆవిధంగా ముస్లింలు స్వాతంత్ర్యం పొంది భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సాధనకు సహాయపడవలసిందనీ హెచ్చరించాడు.

ప్రజా సమీకరణకు మొదటి మెట్టు

ఇప్పటికి 16 గురు శాసన సభ్యులు, నలుగురు పార్లమెంటరీ కార్యదర్శులతో సహా, యూనియనిస్టు పార్టీతో సంబంధం తెంచుకొని ముస్లింలీగ్ నాయకత్వాన్ని అంగీకరించారు. అయితే శాసనసభలలో వేసే యెత్తులు, పైయెత్తులు, ప్రధానంకాదు. ప్రజాసామాన్యంయొక్క కోర్కెల కనుగుణ్యమైన కార్యక్రమాన్ని యిచ్చి, వారిలో చైతన్యం కలిగించడం ఎక్కువ అవసరం. ఇలా ప్రజాసామాన్యాన్ని సమీకరించినప్పుడే, యూనియనిస్టు మంత్రివర్గాన్ని ఇంకా పూర్తిగా బట్టబయలుచేయవచ్చు. ఇప్పటివరకూ ఆమంత్రివర్గం నిల్వవ్యాపారస్తులహక్కుల్ని కాపాడుతూవచ్చింది, పైకిమాత్రం మతదురభిమానం లేని మంత్రివర్గం యిదేనంటూ బాకా ఊదుతోంది. ప్రజాసమీకరణ

(మిగతా 8వ పేజీ)

కాంగ్రెసుదేశభక్తులకు బెంగాల్ లీగ్‌కార్యదర్శి పిలుపు

బెంగాల్ ముస్లింలీగ్ కార్యదర్శి మౌల్వీ అబుల్ హషీమ్ మార్చి 31 వ తేదీని బెంగాల్ రాష్ట్రవిద్యార్థి ఫెడరేషన్ సమావేశంలో ఉపన్యసించుతూ, యిలా చెప్పారు :

"అన్ని ప్రాంతాలలోను ప్రజాసామాన్యం యొక్క కోర్కెలు ఒకేవిధంగా ఉంటాయి. కనుకనే, ప్రజల హక్కులకై పోరాడే అన్ని సంస్థలు కలిసి పనిచేయాలి....

"ఈ రోజున ముస్లింలీగ్ యేమి కోరుతూంది? పాకిస్తాన్. ముస్లింలీగ్‌కుచెందిన మేము, భారతదేశం అంతా ఒకేజాతి అని భావించము. రెండుజాతులుమాత్రమే (హిందువులు - ముస్లింలు) ఉన్నాయనే సిద్ధాంతాన్ని కూడా అంగీకరించం. ఈ రోజున భారతదేశంలో రెండిటికంటె యెక్కువ జాతులున్నాయి. ఈ జాతులన్నీ కేవలం భిన్నభిన్న మతాలను బట్టి జాతులుగా పరిగణించబడ్డానికివీల్లేదు. కనుకనే,లాహోరుముస్లింలీగ్ మహాసభలో, వేర్వేరు జాతులుగా నివశించే ప్రజలందరూ ఆయా ప్రాంతాలకు చెందేటట్లు బ్రిటిష్ ఇండియా రాష్ట్రాలను తిరిగి విభజించాలని తీర్మానించబడింది.

"మేము భారతదేశాన్ని చీల్చడానికి సంకల్పించినట్లు ఆరోపించబడుతూంది. కాని, దేశవిభజనను మేము కోరము. మేం నిజంగా కోరేది ఏమంటే, ప్రతిజాతిప్రజల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య హక్కును గుర్తించడంవల్లనే స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో భారతీయులమంతా కలిసి పనిచేయగల్గుతాం.

"పాకిస్తాన్‌వల్ల ఎప్పటికైనా ముస్లింలు భారతదేశంలో తిరిగి తమ సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించుకుంటారనీ, కనుక దేశం అఖండ హిందుస్థాన్‌గానే ఉండాలనీ, కొందరు హిందువుల భయం. కాని, ముస్లింలీగ్ తరఫున నేను ఘంటాపథంగా చెప్పేదేమంటే, మొగల్ సామ్రాజ్యాన్ని తిరిగి స్థాపించాలనే అభిప్రాయం మాకులేదు. మేము పోరాడుతూన్నది సామ్రాజ్యాలకొరకు గాదు; సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యంకొరకు, ప్రజాప్రభుత్వంకొరకు, న్యాయపరిపాలనకొరకు. సామ్రాజ్యవాదశకం ఇదివరకేగతించింది. కాటికి అది కాళ్లుచాచి కూర్చుంది,కాబట్టి, ముస్లింలీగ్ ఇతర సామ్రాజ్యాలవలె రాజ్యవిస్తరణకు ప్రయత్నించదు.

"అనేక విషయాలలో మేము కాంగ్రెసుతో భేదించుతాం. కాని, భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి కాంగ్రెసుచేసిన కృషిని మేము ఎన్నటికీ తక్కువ అంచనావేయం కనుకనే, స్వాతంత్ర్యంకోరే ఈ ఉభయ సంస్థలమధ్య ఐక్యత ఎంతో అవసరం. అయితే, నేటి పరిస్థితుల్లో కాంగ్రెసు ఒక్కటీ - దానికి ఎంతబలం ఉన్నా - దేశానికి స్వాతంత్ర్యం తీసుకురాజాలదు. ఒండొరులమధ్య అనుమానాలు, దురభిప్రాయాలు, ఉండడంవల్లనే ఈరెండు మహాసంస్థల మధ్య ఐక్యత కుదరడం లేదు. అవిపోయి, ఏకీభావం కుదిరినట్లయితే, ప్రపంచంలో ఏశక్తి మనలను ఆపలేదు. స్వాతంత్ర్యం సులభంగా లభిస్తుంది....

"కాంగ్రెసు - ముస్లింలీగులమధ్య ఐక్యత రావడానికి కాంగ్రెసు నాయకుల విడుదల అవసరం. వారు బయటికి రావాలని మేం కోరుతున్నాం. అయితే, రెండు చిక్కులు వస్తున్నాయి. మొదటి విషయం: తిరిగి ఉద్యమం ప్రారంభమైతే దేశంలో అరాజకం వ్యాపిస్తుంది. రెండోవిషయం: మేము కోరే పాకిస్తాన్ యెడల సుముఖతను వెల్లడించనంతవరకు వారి విడుదలకై మేం ఎట్టి ఉద్యమాన్ని తీసుకురాలేం. కాని దీని అర్థం, కాంగ్రెసు నాయకులు జైళ్ళలోనే నిర్బంధించబడి యుండాలని మా కోరిక కాదు.

"ఈవిషయంలో విడుదలైవచ్చిన కాంగ్రెసువాదులు నిర్వహించవలసిన పాత్ర ఎంతో ప్రధానమైనది. ముస్లింలుకోరే స్వయంనిర్ణయ హక్కును ఆధారంగా చేసికొని, కాంగ్రెసు-లీగ్ ఐక్యతకై వారు ప్రజలలో ప్రచారం చేయడమవసరం. అప్పుడు తప్పకుండా యీ రెండు మహాసంస్థలు కలిసి పనిచేస్తాయి.

"మొదట నేను చెప్పిన వాక్యాన్నే తిరిగి చెబుతాను. అన్ని ప్రాంతాలలోను ప్రజల కోర్కెలు ఒక్కటే. ప్రజలు తమ హక్కులకై పోరాడితే నాయకులు తప్పక కలిసి పనిచేస్తారు."

మైమన్‌సింగ్ కాంగ్రెసునాయకుల విజ్ఞప్తి

ఏప్రిల్ 6 మొదలు 13 వరకు జరిగిన "జాతీయవారం" సందర్భంలో మైమన్‌సింగ్ (బెంగాల్) జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ తరఫున యీ క్రింది హెచ్చరిక యివ్వబడింది :

"మనం ధైర్యంతో దురాక్రమణదారుల్ని ఎదిరించుదాం. ఎన్నటికీ వారికి లొంగవద్దు. మన దేశానికి సంభవించిన యీ ఆపత్కాలమందు ఐక్యతతో పనిచేసినట్లయితేనే, ప్రజల్ని కరువుబాధనుండి, ఆకలినుండి, యితర ఇబ్బందులన్నిటినుండి, రక్షించగల్గుతాం. ఇందుకై పనిచేసే అధికారసంస్థలతోగాని, అనధికార సంస్థలతోగాని, మనకెట్టి పేచీవుండకూడదు. మనసంస్థయొక్క ప్రధానసూత్రాలు, నిర్మాణం చెక్కుచెదరకుండా ఉన్నంతకాలం, యిట్టి పనికై అన్ని సంస్థలతోను మనం సహకారం చేదాం. ఇందుకై మనం ప్రతి ప్రజాసంస్థను బలపరచాలి. క్రమశిక్షణ గలిగిన వాలంటీర్లను సమీకరించాలి. ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రజలలో తీవ్రంగా ప్రచారం చేయాలి."

ఈ విజ్ఞప్తి ఫలితంగా, "జాతీయవారం"లో ప్రజలు కాంగ్రెసు సభలకు తండోపతండాలుగా హాజరయారు. 13 వ తారీకున జరిగిన సభకు 4,000 మంది స్త్రీ - పురుషులు వచ్చారు. ఆ సభలో కాంగ్రెసునాయకుల విడుదలను కోరుతూ తీర్మానం ఆమోదించబడింది.

ఆంధ్ర అభ్యుదయానికి యుగపురుషుడు వీరేశలింగం

— మద్దుకూరి చంద్రశేఖరరావు

"వీరేశలింగం పంతులుగారు దేశమునకు జేసిన మహాసేవ రెండువిధములయినది. ఒకటి భాషావిషయకము. రెండవ క్రియారూపమును దాల్చినదియును. ఈ రెండునొకదానితో నొకటి పైన గలసి సహకారము సలుపుచు, అమహామహుని కీర్తిచంద్రికలను దేశమందంతటను వ్యాపింపజేయుచు, ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకు, సారస్వతాభివృద్ధికిని దోడుపడినవి. వీరేశలింగంగారు నవీనాంధ్రదేశమునకును, ఆంధ్ర వాఙ్మయమునకును యుగపురుషుడు. పండిత పామరులకు హృదయ రంజకమగు సులభ వచన శైలినియు నిర్మించి, ఏతన్మూలమున విద్యాసౌరభము, సంఘ సంస్కారణాభిరతిని ఆంధ్రావనిని వెదజల్లిరి."

[శ్రీ రాయసం వెంకట శివుడుగారు
1935 నవంబరు 'ఆంధ్రపత్రిక' నుంచి]

బాల్యం - విద్యార్థిదశ

కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు 1848 వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ 16 వ తేదీన రాజమండ్రిలో జననమొందారు. నాలుగేండ్ల వయస్సులోనే తండ్రి చనిపోవుటచేత తల్లియు, పెద్దతండ్రియు అతిగారాబముతో పెంచారు. ఉబ్బసం వ్యాధి వుండుటచేత దుర్బలుడుగా వుండేవారు.

పాఠశాలలో చదువుకొను కాలములోనే బాలుడైన వీరేశలింగంలో మేధాశక్తి, ప్రతిభ ద్యోతకమవసాగింది. ఏ పాఠమైన ఒకసారి చదివినంతనే, అప్పజెప్పగలిగేవాడు. ఈయన తెలివితేటలు ఉపాధ్యాయులను - విద్యార్థులనుకూడ ఆకర్షించాయి. నాలగవ తరగతి చదువుచుండగా జిల్లాజడ్జి ఒకసారి పాఠశాలను చూడటానికి వచ్చాడు. బడిలోని బాలురందరకు చీటీలనిచ్చి, అందరిలోకి 'సత్ప్రవర్తనగల విద్యార్థి' పేరు వ్రాయమని కోరాడు. వీరేశలింగం క్రిందిక్లాసులోవాడైనప్పటికీ, ఎక్కువమంది బాలురు అతనిపేరే వ్రాశారు. జడ్జి అతనికి 10 రూ. విలువగల పుస్తకాలు బహుమతిగా యిచ్చాడు. ఈసంఘటనవల్లనీ వీరేశలింగాన్ని తోడివిద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు ఎలా మెచ్చుకునేవారో తెలుస్తుంది.

విద్యార్థి దశలోనే వీరేశలింగం విద్యార్థులకు నాయకత్వం వహించి, న్యాయమైన హక్కులకొరకు పోరాటం నడిపి, జయించాడు. ప్రవేశ పరీక్షకు చదువుతున్నకాలంలో ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా వైయాపురి మొదల్యారు వుండేవాడు. ఆయనకు ఇంగ్లీషు పద్యకావ్యమును బోధించగలశక్తిలేదు. అతడందుకు అర్హుడుకాడని వీరేశలింగంగారికితోచింది. విద్యార్థుల లాభం నిమిత్తం యింకో సమర్థుని నియమించాలని అందోళనచేయసాగాడు. విద్యాశాఖాధికారులకు యీవిషయమై ఒక పిటీషనువ్రాసి, తరగతిలోని బాలురందరిచేత సంతకం చేయించాడు. తక్కిన తరగతులలోని బాలుర సంతకాల కొరకు ఒకమిత్రునికిచ్చి పంపించాడు. ఈసంగతి ప్రధానోపాధ్యాయుడికి తెలిసింది. ఆయన ఏజెంటగు ఒక విద్యార్థి, సంతకాలు చేయించుతానని మోసగించి, ఆ పిటీషను యెత్తుకొనిపోయి హెడ్‌మాస్టరుకు యిచ్చాడు.

విద్యార్థుల సమ్మె

వీరేశలింగం యింతటితో నిరుత్సాహపడక, చిత్తప్రవృత్తిననుసరించి మరల పిటీషను వ్రాసి పంపప్రయత్నంలో వున్నాడు. మర్నాడు హెడ్‌మాస్టరు క్లాసులోకి వెళ్లి వీరేశలింగం మిత్రుని పిటీషను పెట్టినందుకు గొడ్డును బాదినట్లు బాదాడు. వీరేశలింగమున్న తరగతికి వచ్చాడు. తెలివితేటలు గలవాడవటచే అదివరకు హెడ్‌మాస్టరు వీరేశలింగం యెడల ప్రేమాభిమానాలు చూపేవాడు. కాని ఇప్పుడు అతడే తనపై పిటీషనుకు కారకుడని తెలిసి మండిపడ్డాడు. "బుద్ధిహీనుడా: Fool!" అని తిట్టాడు. వీరేశలింగం వెంటనే క్లాసునువదలి బయటికి వచ్చేశాడు. అతనితోపాటు విద్యార్థులందరు బయటికి వచ్చారు. దానితో సమ్మె ప్రారంభమయినది. ఆ హెడ్‌మాస్టరును తీసివేస్తేగాని బడికిపోమని విద్యార్థులు పట్టుబట్టారు.

పిటీషనుపై బడిపిల్లలందరిచేత మళ్లసంతకాలు చేయించి దాన్ని వీరేశలింగం మద్రాసులోని విద్యాశాఖాధికారికి, ఇన్‌స్పెక్టర్ ఆఫ్ స్కూల్సుకు పంపించాడు. అంతేగాక పెలిగ్రాంలు కూడ పంపించాడు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు స్కూలుకురాని విద్యార్థులపేర్లు కొట్టివేస్తానని మొదట బెదిరించాడు. కాని తరువాత భయపడి, క్షమించి వదలుతాననీ, బహుమానాలిస్తాననీ, స్కూలుకు రమ్మనీ, కబుర్లు చెప్పసాగాడు. పిల్లల తల్లిదండ్రులకు కబుర్లు చేసిచూశాడు. కాని ఎంతచేసినా, భయస్తులు ఏకొలదిమందో తప్ప విద్యార్థులు జంకలేదు.

విద్యాశాఖనుండి గిర్గిసుదొరవచ్చి విచారణ చేశాడు. మొదల్యారును ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసి, కుప్పుస్వామి శాస్త్రులు అనేవారిని రాజమండ్రి పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయునిగా నియమించాడు. ఈ విధంగా వీరేశలింగంగారు నడిపిన విద్యార్థిపోరాటం జయించింది.

వీరేశలింగంగారు చురుకైన తెలివితేటలు గలవాడగుటచే, క్లాసులో ప్రథముడుగా వుండేవాడు. అనేక బహుమానాలు పొందుచుండేవాడు. 1870 డిశెంబరులో ప్రవేశపరీక్ష, అనగా మెట్రిక్యులేషను, ప్యాసయ్యారు. అపుడు రాజమండ్రిలో ఉన్నతవిద్యకు అవకాశం లేదు.

ఉపాధ్యాయ దశ

1871 లో పంతులుగారు రాజమండ్రి ప్రభుత్వ పాఠశాలలో రు. 25-0-0 ల భృతిపై తాత్కాలికంగా సహాయోపాధ్యాయుడుగా చేరారు. ఒక ఏడాది అచట పనిచేసి, అది ముగియుటచే ధవళేశ్వరం పాఠశాలలోచేరి పనిచేశారు. ఈకాలంలోనే వీరు మూఢాచారముల నెదిరించుతూ పత్రికలకు వ్యాసములు వ్రాస్తూవుండేవారు. అపుడే స్త్రీ విద్య యొక్క అవశ్యకతనుగురించి వ్యాసములు వ్రాయుటేగాక, కొందరు మిత్రులతో కలిసి చందాలు వేసికొని, 1874 లో ధవళేశ్వరంలో ఒక బాలికా పాఠశాలను స్థాపించారు.

1876 లో రాజమండ్రిలో "వివేకవర్ధని" అను పక్ష పత్రికను స్థాపించారు. దానికి అనుబంధంగా "హాస్య సంజీవిని" అను మాసపత్రికను కూడ నడుపసాగారు. వీటి నిర్వహణకు రాజమండ్రిలో వుండుట అవసరమయి, ధవళేశ్వరంలో ఉపాధ్యాయ పదవిని వదలివేశారు. రాజమండ్రిలోని ప్రభుత్వశాస్త్ర పాఠశాలలో రెండవ తెలుగుపండితులుగా నెలకు రు. 25-0-0 జీతంపై ఉపాధ్యాయ పదవిని స్వీకరించారు.

పంతులుగారు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేసినంతకాలము విద్యార్థులను ఆకర్షించారు. ఆయన, పొట్టకూటికొరకు మాత్రమే పడిపంతులుగాక, విజ్ఞానం వెదజల్లుట ఆదర్శంగా పెట్టుకొన్న ఉపాధ్యాయుడు. ఆయనకృషి అపుడు చదువుకొనే విద్యార్థులను ఎంతో ఉత్తేజితులను జేసేది. విద్యార్థులు విజ్ఞానం సంపాదించుటకు కృషిచేసేవారు. పంతులుగారు నడుపుతున్న "వివేకవర్ధని" "హాస్యసంజీవిని" పత్రికలను ఆతురతతో చదివేవారు. పంతులుగారు నాయకత్వం వహించి నడుపుతున్న సంఘ సంస్కారోద్యమానికి విద్యార్థిబృందమంతా అండగా నిలచేది. పంతులుగారు సేనాని; విద్యార్థులు సైన్యం!

బాల్య వివాహాలు, వృద్ధులకు కన్యలనుఅమ్మడం వగైరా మూఢాచారాలను ఖండించినపుడు, విధవా వివాహాలు శాస్త్రసమ్మతమని నిరూపించినపుడు, పూర్వాచార పరాయణులగు ఛాందసులు కోపోద్దీపితులయేవారు. విద్యార్థిసైన్యం అట్టి మూర్ఖులకు బుద్ధిచెప్పి, పంతులుగారికెప్పుడూ అంగరక్షకులై కాపాడేవారు. ఆరోజులలో ఛాందసులు, శంకరాచార్యులు వగైరా పీఠాధిపతులు విధించిన ఆంక్షలను లెక్కచేయకుండా పంతులుగారు వితంతుబాలికల పునర్వివాహం తానేస్వయంగా చేయించడం విప్లవ కార్యమని చెప్పవచ్చు. అట్టి వివాహాలు జరిపి దంపతులను విద్యార్థులసహాయంతో ఊరేగింపులుజరిపేవారు. ఉపాధ్యాయుల - విద్యార్థులమధ్య సన్నిహిత సంబంధమంటే యిలాంటిదిగదా! పంతులుగారు విద్యార్థులకు బడిపంతులేగాక, నాయకుడు, ఆదర్శప్రాయుడు. పంతులుగారు తమ చివర దశలో రాజమండ్రిలో ఒక హైస్కూలు నిర్మాణానికి కృషిచేసి, కట్టించి, తనపేరును ఉపాధ్యాయుడుగా చిరస్మరణీయం చేసికొన్నారు. ఇదే యిపుడు వీరేశలింగం హైస్కూలని పిలువబడుతూంది.

సంఘ సంస్కర్త

ఆరోజులలో ఉద్యోగస్థులలోను, పెద్దమనుష్యులమని చెప్పుకునేవారిలోను, వేశ్యాలోలత్వం విపరీతంగా వుండేది. వేశ్యలను వుంచుకోవడం గౌరవముగా ఎంచబడేది. ఊరేగింపులలో భోగంమేళం లేనిచే మజాలేదనేవారు. పంతులుగారు ఈ దురాచారాన్ని తమ పత్రికలలోను, తమ వుపన్యాసాలలోనూ తీవ్రంగా ఖండించేవారు. త్రాగుడు వగైరాదురభ్యాసాలను నిరసించుతూ వ్యాసాలు, ప్రహసనాలు రచించారు.

పై ఉద్యోగులు భోగం మేళాలతో మేజువాణీలు జరిపి, క్రిందితాబేదారులను, తమతో పని ఉన్నవారందరిని, ఆహ్వానించేవారు. వీరంతా హాజరయి, తాంబూలా లిచ్చినపుడు కట్నాలు, ముడుపులు చెల్లించుకోవాలి. ఇది దురాచారమేగాక, తాబేదారులకు యీ కట్నాలిచ్చుకోలేక ప్రాణసంకటమయ్యేది. పంతులుగారు యిట్టి సభల గుట్టును బట్టబయలు చేసి, ప్రజలంతా అసహ్యించుకొనునట్లు చేశారు. ఈ సందర్భాలలో పంతులుగారిపై అధికారులు కేసులుతెచ్చి కోర్టులకీడ్చారు. కాని వాటన్నిటిలోను పంతులుగారు ఎదటివారి దోషాలను రుజువుచేసి, తమ ఆరోపణలు సత్యమైనవని నిరూపించేవారు. వీటి ఫలితంగా కొందరు లంచగొండులు తమ ఉద్యోగాలను కోల్పోయారుకూడ.

పంతులుగారు సాటిలేని సంఘ సంస్కర్త

లంచాలు పుచ్చుకునే ఉద్యోగులను పత్రికలలో దువ్వారబట్టేవాడు. లంచగొండితనాన్ని బట్టబయలుచేస్తూ "జమాబంది", "మునిసిపల్ నాటకం" వగయిరా ప్రహసనాలను ప్రకటించారు.

ఆ దినాలలో దెయ్యాలు, భూతాలు వుంటాయనే పిచ్చి నమ్మకాలు ఎక్కువగా వుండేవి. పంతులుగారు యీ మూఢనమ్మకాలను నిర్మూలించడానికి కృషిచేశారు. పంతులుగారి దొడ్లో అరటిచెట్టు ఒకసారి తప్పుడు గెల వేసింది. అనగా ఈశాన్యదిక్కుకు వేయలేదు. ఆచారం ప్రకారం ఆ చెట్టును కొట్టివేయాలని బంధువులంతా సలహా యిచ్చారు. కాని పంతులుగారు అది మూఢవిశ్వాసంమాత్రమేనని ఆ సలహాను త్రోసిపుచ్చారు. ఇంట్లో దూలానికి తేనెతుట్టె పట్టింది. ఇంటిని వదలివేయనైనా వేయాలి, లేదా బ్రాహ్మణులను పిలిపించి శాంతినైనా చేయించాలని ఛాందసులు పట్టుపట్టారు. పంతులుగారు దీనినేమీ లెఖ్ఖచేయలేదు. ఈలాంటి ఆచారాలను అవలంబించకపోవుటవల్ల ఏమీ ప్రమాదాలు జరుగవని ప్రజలు క్రమంగా తెలిసికోసాగారు. ఆచరణలో మూఢవిశ్వాసాలను యిలా ఎదిరించుటద్వారా పంతులుగారు ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడ్డారు.

జ్యోతిశ్శాస్త్రంమీద, శకునాలపైనమూఢనమ్మకాలుంచడం, అంటువ్యాధులు వ్యాపించినపుడు ఆరోగ్యసూత్రాలను పాటించడానికిబదులు దేవతల కొలుపులకు జంతుబలిచేయడం, వగయిరా మూఢాచారాలనుకూడా పంతులుగారు ఖండించారు. పత్రికలలో వ్యాసాలద్వారాను, ప్రహసనాలద్వారాను వీటిలోని కుళ్లును బట్టబయలుచేసి, పంతులుగారు ప్రజలలో జ్ఞానోదయం కలిగించడానికి కృషిచేశారు.

మహిళోద్ధారకుడు

పంతులుగారు బాలికా విద్యయొక్క అవసరాన్ని పత్రికలలో వ్యాసాలద్వారా, ఉపన్యాసాలద్వారా, ప్రచారంచేశారు. మహిళలలో చైతన్యం కలిగించడానికి, జ్ఞానోదయంకలిగించడానికి అనేక కథలు, పద్యాలు, గ్రంధాలు వ్రాసి ప్రకటించారు. 1883 లో "సతీహితబోధిని" అను మాసపత్రికను కూడ స్థాపించారు. "సత్యవ్రతచరిత్రము", "చంద్రమతీ చరిత్రము" అను గ్రంధములు వ్రాశారు. ఇవి సులభశైలిలో వున్నాయి. నేటికికూడ సోదరీమణులు చదివి నేర్చుకోవలసిన విషయాలెన్నో వీటిలో వున్నాయి.

వీరేశలింగంగారు తెనుగుతల్లుల కొనర్చినసేవ, స్త్రీవిద్యా ప్రచారం, వారి కుపయోగించే సాహిత్యం ప్రకటించుటతోనే ఆగలేదు. వితంతు బాలికలకు పునర్వివాహాలు చేయాలని పంతులుగారు ప్రచారం చేశారు. పండితసభలలో వితంతు వివాహాలు శాస్త్రసమ్మతమని రుజువుచేశారు. తానే 35 వితంతు వివాహాలను స్వయంగా జరిపించారు. చేసికొన్న వధూవరులకు ఎవరూ ఇండ్లు అద్దెకివ్వక బహిష్కరించితే, వారికి ఇండ్లు కట్టించి యిచ్చాడు. శాశ్వతంగా వుండే "వితంతు శరణాలయం" అనే సంస్థను నిర్మించి దానికి స్థలం, బిల్డింగులు, ధనం సమకూర్చారు.

మోసగాండ్రచేత్రభ్రష్టురాండ్రుగా చేయబడిపతితలైనస్త్రీలను, వారి సంతానాన్ని రక్షించడానికి, "పతిత యువతీరక్షణాల"యాన్ని నిర్మించారు. తమ దానధర్మాలలో దీనిపోషణకు కూడ ఏర్పాట్లుచేశారు. మహిళలను మూఢాచారాలనుండి రక్షించడానికి, స్త్రీ కూడ పురుషునితోపాటు సమాన భాగస్వామిని అనేభావం కలుగచేయడానికి, స్త్రీ - పురుషులిద్దరు విజ్ఞానవంతులైనపుడు సంసారం సుఖప్రదమవుతుందనే భావం కలుగజేయడానికి, పంతులుగారు కృషిచేశారు. ఒకసారి పర్యాలోకనంచేసి చూస్తే, ఆంధ్రదేశంలో మహిళోద్ధరణకొరకు పంతులుగారివలె దీక్షతో పనిచేసినవ్యక్తి మరొకరు యింతవరకు లేకనియే చెప్పవలసివుంటుంది.

ఆంధ్రసారస్వతానికి యుగపురుషుడు

మొదట బౌద్ధప్రచారంలోను (6 శతాబ్దంవరకు) తదుపరి శైవుల ప్రచారంలోను, ప్రజలలో తమతమధర్మాలను వ్యాపింపచేయడానికి ఆంధ్రదేశంలో ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండులాగున మాతృభాషలో రచనలు ప్రారంభమయినాయి. క్రమంగా హిందూధర్మాన్నికూడా ప్రజల్లో పాతుకొనునట్లు చేయడానికి అదివరకు సంస్కృతంలో తప్పకావ్యాలురచించకూడదనేవారు సయితం తమ అభిప్రాయాలను మార్చుకొన్నారు. సంస్కృతంలో ఉన్న పురాణాలను, కావ్యాలను ప్రజలలో వెదజల్లవలెనని తిక్కన సోమయాజి వగైరా మహాకవులు సులభశైలిలో తెనిగింపసాగారు. ఈ భాషాంతరీకరణం 15 వ శతాబ్దంవరకు సాగింది. తరువాత పురాణములలోని కథలు తీసుకొని, ప్రబంధాలు రచించారు. కాని క్రమంగా ప్రబంధ రచన సంస్కృత సమాసాలతో నిండి వుండి, జీవితంతో సంబంధంలేకుండా ప్రజల కందుబాటులో లేకుండెను. పంతులుగారి కాలంనాటికి ఆంధ్ర సాహిత్యమెలావుండో తెలిసికోడానికి పంతులుగారు వ్రాసిన "సరస్వతీ నారదవిలాప" మనే పుస్తకంలోని పద్యాలను ఉదహరించుతాను.

క. తెలియదు సుమ్మిప్పుడు నా
పలుకుల యర్థంబు నాకె భావము లేమిన్
వెలసొమ్ములుగా కివి సం
కెలలయి కడు నాదు మేనికి న్వెతనించున్.

సీ. దయమాలి తుదముట్ట దలకట్లు నిగిడించి
దీరుడై నన్ను బాధించు నొకడు;
పాదంబులోపల బాదంబు లిమిడించి
వీరుడై నన్ను నొప్పించు నొకడు;
ప్రాసంబుపై బెక్కు ప్రాసంబు లదరించి
పోటుబందయి నన్ను బొడుచు నొకడు;
బెండుపల్కులు గూర్చి నిండించి నగలంచు
దిట్టయై చెవులు వేధించునొకడు;
ఖడ్గ చక్రాదిరూపము గ్లానిపించి
వర్ణముల్ మార్చి నను జిక్కుపరచు నొకడు;
కుమతులొడలెల్ల విరిచి ప్రాణములు తీయ
నొడలి పసలేక కుష్ఠించి యున్నదాన

అని "సరస్వతి" చే పంతులుగారు పలికించారు. ఈ పద్యాలలో అనాడు ఆంధ్ర సాహిత్యం యొక్క స్థితి తేటతెల్లం చేయబడింది.

ఈ విధంగా జమీందారీయుగపు సంకెళ్ళనుండి విడివడలేక, ప్రజా సామాన్యానికి అందుబాటులో లేక ఆంధ్ర సాహిత్యపు పూదోట పెరుగుదలలేక గిడసబారివున్న సమయంలో పంతులుగారు రచన ప్రారంభించారు. పెట్టుబడిదారీ ప్రపంచంతో గత రెండు శతాబ్దాలలో భారతదేశానికి సంబంధాలు ఏర్పడ్డాయి. దానితోపాటు పాశ్చాత్యభాషలు అనేక నూతన సాహిత్య రూపాలను పుష్పించాయని మన రచయితలుకూడా గ్రహించసాగారు. వాటి వాసనలు తెలుగు సాహిత్యంవైపుకూడా ప్రసరించసాగాయి. ఈ నూతన సాహిత్యపోకడలతో తెలుగు భాషామతల్లిని అలంకరించడంలో వీరేశలింగంగారు అగ్రగణ్యులయ్యారు.

పంతులుగారే తమస్వీయచరిత్రలో యిలా చెప్పుకొన్నారు: "తెలుగులో వచనప్రబంధమును నేనే చేసితిని; మొదటి నాటకమును నేనే తెలిగించితిని; మొదటి ప్రకృతిశాస్త్రమును నేనే రచించితిని; మొదటి ప్రహసనమును నేనే వ్రాసితిని; మొదటి చరిత్రమును నేనే విరచించితిని; స్త్రీలకై మొదటి వచన పుస్తకమును నేనే కావించితిని."

100 గ్రంధాలకుపైగా వ్రాశారు

మొత్తంమీద వీరేశలింగంగారు నూరుగ్రంధాలకు పైగా వ్రాశారు. తెలుగు సాహిత్యానికి ఏవి అవసరమని తోస్తే, వెంటనే వాటి రచనకు పూనుకొన్నారు. ప్రకృతి శాస్త్రముల కొరతను గమనించి శరీరశాస్త్రము, ఖగోళశాస్త్రము (Astronomy) వ్రాశారు. ఆంధ్రకవుల చరిత్రలేని లోటును చూచి అప్పటికి దొరికిన పరిశోధన ఫలితాలననుసరించి, "ఆంధ్ర కవుల చరిత్ర"ను మూడుభాగాలు వ్రాశారు. తరువాత పరిశోధనల ననుసరించి యీపుస్తకాన్ని సవరించుతూ వున్న సమయంలో మరణించారు.

సమాజ జీవితంలో పాల్గొంటూనే ఉపాధ్యాయ వృత్తి నడిపారు. రాజమండ్రి కళాశాలలోనూ, మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలోనూ, ఉపాధ్యాయవృత్తిలో వుంటూ, వితంతు వివాహోద్యమాలవంటివాటికి నాయకత్వంవహించి నడుపుతూ యింత భాషాసేవ ఎలా చేయగలిగారా! అని ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. కాని సమాజజీవనంలో పాల్గొనుట ఉద్యమాలలో లీనమైపోవుట పంతులుగారికి అంతరచనాశక్తి నిచ్చాయి; వారి రచనలకు జీవనమిచ్చాయి. నాటి సమాజజీవనంలో వారి రచనలు ఒకభాగమైపోయాయి.

ఇంతేగాక, పంతులుగారు అనేక అముద్రిత గ్రంధాలను పరిష్కరించి ముద్రించారు. షేక్స్పియర్ నాటకాలను తెలుగున ద్విపదలో అనువదించారు. ప్రబంధయుగానికి పూర్వం నుండి కూడ ఆంధ్రదేశంలో అనేక జానపదాలు, పాటలు, పదాలు ప్రజాసామాన్యం పాడుతుండేవారు. ద్విపదలో "రంగనాథ రామాయణం", గౌరన "హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం" వంటి ఉత్తమ కావ్యాలుకూడా రచించబడ్డాయి. తరువాత ఈ తరహా ప్రజారచనలను పండితులు, పాలకులు ఆదరించక వెనుకబడ్డాయి. పంతులుగారు పైవిధంగా ద్విపదలో నాటకాలను అనువదించి, ప్రజాసాహిత్యరూపాలయెడల తమ ఆదరం చూపారు.

పంతులుగారి శైలి సులభంగా వుండి, ప్రజలందరిచేత మెచ్చుకోబడేది. అందుచే పూర్వాచారపరులగు పండితులు, కవులు వారి రచనలలో పాండిత్య ప్రకర్ష లేదని ఆక్షేపించేవారు. వారికి సమాధానంగానో యన పంతులుగారు "శుద్ధాంధ్ర నిరోష్ఠ్య నిర్వచన, నైషధం" రచించారు. వీరిపద్యాల సరళత్వం, మృదుత్వం తెలసికోడానికి కాళిదాసు రచించిన "శాకుంతల" అనువాదాన్ని చదివితే బోధపడుతుంది. ఇదే నాటకాన్ని అనేకమంది యితరకవులు, పండితులు అనువదించారు. కాని అవన్నీ పంతులుగారిఅనువాదానికి ఏమాత్రం పోలికకు రావు. అవి ప్రదర్శించబడకపోవుటే అందుకు సాక్ష్యం. మచ్చుకు కొన్ని పద్యాలు :

ఉ. వాసన చూడనట్టి ప్రసవంబు, నఖంబుల ద్రుంపనట్టి నూత్నసమపల్లవంబు, పరులానని క్రొవ్విరితేనె, సూచి విన్యాసములేని రత్నము, మహాతత పుణ్యఫలంబుబోలు నా భాసుర గాత్రి నేయగమెవండు భుజింప విరించివ్రాసెనో!

గీ. చరణమున గ్రుచ్చుకొనె గుశాంకురమటంచు
గొన్ని యడుగులె నడచి యాకొమ్మ నిలిచె;
తరుపుశాఖల వస్త్రంబు తగులకున్న
దీసికొను దానివలె వెన్కదిరిగి చూచె.

ఉ. కొందల మందెడెందము శకుంతల తానిపు డేగునంచయో!
క్రందుగబాష్పరోధమున గంఠమునుం జెడె; దృష్టిమాంద్యముం
బొందె; నొకించుక పెంచిన తపోధనులే యిటుకుంద నెంతగా
గుందుదురో తమంత గనుకూతులబాయు గృహస్థులక్కటా!

పంతులుగారు నిర్మించిన సంస్థలు

పంతులుగారు హైస్కూలు, వితంతుశరణాలయమేగాక, టౌనుహాలును కట్టించి రాజమండ్రి పౌరులకిచ్చారు. "హితకారిణి సమాజాన్ని" రిజిస్టరుచేయించి, ధర్మకర్తలను నియమించి, పై సంస్థలన్నిటినీ వారి అధీనంచేశారు. తమ గ్రంధాల కాపీరైటును యీ సమాజాని కిచ్చారు. తమ యావదాస్థిని యిలాగే ధర్మకర్తలకు అప్పగించారు. తాము నిర్మించిన ఉద్యమాలకు తాము గడించినదంతా యిచ్చివేసి, పంతులుగారు ఒక ఉన్నతమైన ఆదర్శాన్ని ప్రజలముందు వుంచారు.

ఆయాసంస్థలు పంతులుగారి అనంతరం తగినంత చురుకుగా పనిచేయకపోవడానికి కారణం, అది పంతులుగారి లోపంకాదు. ఆయా సంస్థలలో పనిచేసేవారు ఉత్సాహంతోనూ, పట్టుదలతోను పంతులుగారి ఆశయాలను అమలు చేయలేకపోవడమే; ఆంధ్రపెద్దలు అవి చురుకుగా పనిచేసేలా ఉత్తేజపరచకపోవడమే. ముందైనా ప్రజలు తగినంతశ్రద్ధ వహించవలసివుంది. (మిగతా 8 వ పేజీలో)

"పంతులుగారు మొదలు పెట్టినది సాంఘిక విప్లవం"

వీరేశలింగం పంతులుగారు ఆంధ్రసాహిత్యానికి, ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి, మహిళోద్ధరణకు చేసిన సేవను పైన క్లుప్తంగా వివరించాను. ఆయన ఆంధ్ర విజ్ఞానానికి చేసినసేవ అపారం. ఒకమాటలో చెప్పాలంటే, పంతులుగారు ఆంధ్ర సంస్కృతిలో ఒక నూతనశకం ప్రారంభించారు. జమీందారీ యుగపు సాంప్రదాయం అనే సంకెళ్ళలో కునారిల్లుతున్న ఆంధ్రసంస్కృతికి వీరు పునర్జీవన పోశారు. శ్రీ రాయసం వెంకటశివుడుగారు సెలవిచ్చినట్లు, "వీరేశలింగముగారు నవీనాంధ్ర దేశమునకును, ఆంధ్రవాఙ్మయమునకును యుగపురుషుడు."

కొందరు పంతులుగారి సేవను పరిస్థితుల కనుగుణ్యంగా పరిశీలించక, వారు కేవలం 'సంస్కారవాది లేక మితవాది' మాత్రమేనని అనడం వింటుంటాం. మరికొందరు పంతులుగారు తమ అవసానదశలోవచ్చిన రాజకీయోద్యమాలను బలపరచలేదు కాబట్టి అభివృద్ధినిరోధకుడని అనడంకూడా కద్దు. ఈ రెండు అంచనాలుకూడ పంతులుగారి కాల పరిస్థితులను అవగాహన చేసికోకపోవుటవలని పొరపాటే ననవలసివుంటుంది.

అప్పటికి మనదేశంలో బ్రిటిషువారి సంపర్కంవల్ల పెట్టుబడిదారీ ఉత్పత్తివిధానం ప్రవేశించింది. కాని ప్రజలను ఇంకా జమీందారీయుగపు సంకెళ్ళలోనే, మూఢవిశ్వాసాలక్రిందనే సామ్రాజ్యవాదులు వుంచారు. ప్రజలలో కులకక్షలు, మూఢ విశ్వాసాలు అంతరించలేదు. ప్రజాస్వామిక విజ్ఞానం ప్రవేశించలేదు. జమీందారీయుగపు సాహిత్యం ప్రజాసామాన్యానికి అందుబాటులోలేదు. ఈ పరిస్థితులలో వీరేశలింగంగారు రంగంలో ప్రవేశించారు. మూఢవిశ్వాసాలను, ఆచారాలను, కట్టుబాట్లను ఎదిరించి పోరాడారు. సాహిత్యాన్ని, విజ్ఞానాన్ని ప్రజలకు అందుబాటులోకి తేడానికి కృషిచేశారు. ఒక నూతన సంస్కృతిని ఆంధ్రజీవితంలో ప్రవేశపెట్టారు. తద్వారా ఆంధ్రజాతీయ వికాసానికి పునాదులు వేశారు. ఇదే పంతులుగారు ఆంధ్రజాతికి యొనర్చిన విప్లవకరమైన సేవ.

సహాయ నిరాకరణోద్యమం

పంతులుగారు అవసానకాలంలో సహాయ నిరాకరణోద్యమ రాజకీయాలను ఎదిరించారు. ఇందుకు కొందరు విమర్శకులు తీవ్రంగా ఆక్షేపించుతూ, దానికికారణం గ్రహించుట లేదు. పంతులుగారు ఏసాంఘిక పరిస్థితులనుఎదిరించి పోరాడటానికి మహోద్యమాలను నడిపారో, ఆఉద్యమాల పరిమితిని దాటి చూడలేకపోయారు. వృద్ధాప్యంలో వారినుండి ఆమార్పు ఆశించడం కూడ అత్యాశ అనిపించు కొంటుందేమో నను కొంటాను.

> ## "వీరేశలింగం వర్ధంతి"
> ఈ నెల 27 వ తేదీని ఆంధ్రరాష్ట్ర మంతటా "వీరేశలింగం వర్ధంతి" జరపండి.

అంతేగాక నాటి జాతీయవాదులలో ఒక విధమైన సంకుచిత భావాలు కూడ వ్యాపించి ఉండేవి. ప్రాచీనభారత దేశంలో వున్న జమీందారీ సాంప్రదాయాలు, మూఢవిశ్వాసాలు ప్రతిదీ మంచిదే ననే భ్రమ 1905 నాటి తీవ్ర జాతీయవాదులలో వ్యాపించి ఉండేది. అదే భ్రమ కొంతవరకు 1919 నాటి సహాయనిరాకరణ వాదులలో కూడ ఉండేది. వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు, కులభేదాలు పూర్వం మాదిరిగా పునరుద్ధరించాలనీ, బ్రిటిషువారిని వెళ్లకొట్టి నిర్మించే స్వరాజ్యం అలాగే ఎప్పుడూ వుంటుందనీ. వాదనలు కూడ వుండేవి. ఈసంకుచిత భావాలకు పంతులుగారు వ్యతిరేకులు. ఏమంటే ఐక్యమయిన నూతన జాతిని నిర్మించాలనే పంతులుగారు యీ కులమత విభేదాలను పునరుద్ధరించాలనే భావాలను వ్యతిరేకించడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. కాని జాతీయోద్యమం యొక్క ప్రధాన ఆశయం భారతదానిసత్వాన్ని తొలగించడమనీ, బ్రిటిషు ప్రభుత్వం ఐక్యజాతి నిర్మాణానికి అడ్డుగా ఉందనే సంగతి ఆయన గ్రహించలేదు. ఆదేవిధంగా నాటి జాతీయవాదులలో కొందరు జాతీయత పేరిట జమీందారీ సాంప్రదాయాలను పునరుద్ధరించాలనే సంకుచిత భావాలను గలిగివున్నారనే సంగతిని ఆయనను విమర్శించేవారు గ్రహించుటలేదు.

పంతులుగారు వివిధరంగాలలో తన కృషిద్వారా ఆంధ్ర ప్రజానీకంలో జాతీయ చైతన్యం, జాగృతి గలిగించారు. ఆమెట్టునుంచి కాంగ్రెసు ఆంధ్ర ప్రజలను రాజకీయంగా మరొక మెట్టు ముందుకు తీసుకుపోయింది. దేశభక్తిని, స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను, పునరుజ్జీవింపజేసింది. "నవ్యసాహిత్య పరిషత్తు", "అభ్యుదయ రచయితలసంఘం" "యువజన" "విద్యార్థి" సంఘాలు, మహిళాఉద్యమం-ఇవి పంతులుగారు, కాంగ్రెసూ నిర్మించిన సత్సాంప్రదాయాలను నేడు ముందుకు తీసుకుపోతున్నాయి. అందుచే కీ॥ శే॥ వల్లూరి సూర్యనారాయణగారు సెలవిచ్చినట్లు "వీరేశలింగంగారు మొదలుపెట్టినది ఒక సాంఘిక విప్లవము"

పంతులుగారు అమరజీవి

అట్టి మన పంతులుగారు 1919 మే 27 తేదీ నాడు కీర్తిశేషులయ్యారు. ఈ 27 వ తేదీకి 25 సంవత్సరాలు గతించాయి. కాని పంతులుగారు తమ రచనలద్వారా యింకా జీవించేవున్నారు. వికసించుచున్న ఆంధ్ర సాహిత్యంలో ఆయన ఛాయలు నేడు ప్రతిబింబించుతున్నాయి. దినదినాభివృద్ధి గాంచుతున్న మహిళా ఉద్యమంలో ఆయన కృషి పునరుజ్జీవమై ఆంధ్రావని అంతా వ్యాపించుతోంది. ప్రజాసామాన్యంలో విజ్ఞానం వెదజల్లడానికి ఆయన కృషి వ్యాప్తిచెందుతూ ఆయనను జ్ఞాపకంచేస్తోంది. అందుచే పంతులుగారు ఆంధ్ర సంస్కృతితోపాటు చిరంజీవి.

కాని పంతులుగారి ఆశయాలు యింకా పూర్తిగా ఫలించలేదు. ఆంధ్ర ప్రజానీకమంతా యింకా విజ్ఞానవంతులు కాలేదు. ఆంధ్ర మహిళలంతా పురుషులతో సమానహక్కులను యింకా సంపాదించలేదు. పంతులుగారిచే నాటబడిన సాహిత్యవనం యింకా తగినంతగా ఫలించలేదు. ఆంధ్ర జాతీయ జీవనంలో పాల్గొంటున్న మనమంతా యీ కర్తవ్యాలన్నిటిని నెరవేర్చుదాం. పంతులుగారి ఆశయాల పరమావధిని చేరుదాం.

స్త్రీలకు సమాన ఆస్తిహక్కు ఉండాలి

రేపల్లె (గుంటూరుజిల్లా) పట్టణమహిళా సంఘం 4—5—44 న జిల్లామహిళాసంఘ కార్యదర్శిని శ్రీయుత టి. సావిత్రిగారి అధ్యక్ష్యమున సమావేశమై,

1. పురుషులతోపాటు స్త్రీలకు కూడా సరిసమాన ఆస్తి పంపిణీ విషయంలో దేశముఖ్ ఆక్టును మద్రాసురాష్ట్రంలోని భూములకుకూడా వర్తింపచేయాలని మద్రాసు గవర్నరుగారిని కోరుతూ తీర్మానించింది.

2. కొల్లూరు మహిళావర్కరు ఉప్పల బసవపున్నమ్మగారు చనిపోయినందున, ఆమె కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియజేస్తూ తీర్మానించింది

వివిధప్రాంతాలలో మహిళాసంఘాల ఆందోళన

పిఠాపురం తాలూకాలో

శ్రీమతి పుత్సల చెల్లయ్యమ్మగారి నాయకత్వాన భద్రమ్మ, చిన్మయ్యమ్మ; దుర్గ, ముత్తెమ్మ, భ్రమరాంబగార్లు ఒక దళంగా యేర్పడి గ్రామాల్లో యింటింటికి తిరుగుతూ మేదినోత్సవం జయప్రదంగా జరపాలని ప్రచారంచేశారు. స్త్రీల హక్కులను గురించి కూడా ప్రచారం సాగిస్తూ, సభ్యురాండ్రను చేర్పిస్తున్నారు. ఇప్పటికి 320 మంది మహిళలు సంఘంలో చేరారు. ఉప్పాడ, కొత్తపల్లి గ్రామాల్లో ప్రచారం విరివిగా సాగుతున్నది.

కోవూరు తాలూకాలో

నెల్లూరు జిల్లాలో మహిళాసంఘాలు నామమాత్రాంగానే ఉంటూవచ్చాయి. సభ్యత్వమూ లేదు, ప్రచారమూలేదు. కాని యీ నిస్తబ్ధత ఏప్రిల్ మాసంలో జరిగిన కోవూరు తాలూకా మహిళా సభతో అంతమొందింది. ఈ మహాసభ ప్రతి వ్యక్తిలో నూతనోత్సాహాన్ని రేకెత్తించింది. కామ్రేడ్స్‌గావించిన ప్రచార ఫలితంగా మహాసభకు 150 మంది స్త్రీలు హాజరైనారు. వీరిలో 50 మంది మహమ్మదీయులు.

సభ కామ్రేడ్ సూర్యాంబగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగింది. కామ్రేడ్స్ బసవారెడ్డి, దశయ్య, సూర్యాంబగార్లు ప్రస్తుత దేశపరిస్థితులను గురించి, బెంగాల్ కరువును గురించి, సోవియట్ స్త్రీలు, మహిళాసంఘ ఆవశ్యకతను గురించి ఉపన్యసించారు.

తలమంచిలో మహిళా ప్రచారం యింకొక అడుగు ముందుకు నడచింది. అక్కడ యేర్పాటు చేయబడ్డ బహిరంగసభకు 150 మంది స్త్రీలు, 100 మంది పురుషులు, 30 మంది బాలబాలికలు హాజరైనారు. 'కష్టజీవి' బుర్రకథ, సోది చెప్పబడ్డాయి: బెంగాల్ కరువుపాట, మరికొన్ని యితరపాటలు పాడబడ్డాయి. స్త్రీలు ఉత్సాహాన్ని, కార్యదీక్షను ప్రకటిస్తున్నారు.

వుప్పలపాలెంలో యెట్టి ప్రచారం లేకయే బహిరంగ సభకు 50 మంది స్త్రీలు హాజరయ్యారు. కాంగ్రెసు నాయకులను విడుదల చేయాలనీ, స్త్రీల హక్కులను రక్షించాలనీ మొదలైన తీర్మానాలు యేకగ్రీవంగా ఆమోదించబడ్డాయి.

మండపేటలో

తూ. గో. జిల్లా మండపేట గ్రామంలో మహిళాసంఘ వర్కర్లు రామతులశమ్మ మాణిక్యాంబగార్లు స్త్రీలలో మీటింగులుపెట్టి మహిళాసంఘ ఆశయాలు, హిందూలా సవరణబిల్లు, ఆహారకరువు, జపాన్‌దాడి వగైరా సమస్యలపై 400 మందిలో ప్రచారంచేశారు. 187 గురు మహిళాసంఘ సభ్యులను జేర్పించారు. స్థానికంగా మరుగుదొడ్లు యిబ్బందులను గురించి మెమోరాండము తయారుచేసి యింటింటికి తిరిగి 300 సంతకాలు పెట్టించి, మండపేట పంచాయితీబోర్డు ఎగ్జిక్యూటివు ఆఫీసరు వద్దకు 3 వ తేదీని రాయబారం వెళ్ళారు. మరుగుదొడ్లు కట్టుట, దొడ్లలో యిసుక పోయించుట, స్కావింజర్సు స్టాఫ్‌ను హెచ్చుచేయుట మొదలగు విషయాలను గురించి ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుతో చెప్పగా 3 మరుగుదొడ్లు కొత్తగా కట్టించుటకు, 8 దొడ్లు బాగుచేయించుటకు, స్టాఫ్‌ను హెచ్చుచేయుటకు పూనుకుంటున్నామని ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగారు సమాధాన మిచ్చారు.

(5 వ పేజీ తరువాయి) ద్వారానే యిట్టి జాతీయ విచ్ఛిన్నపాలసీని దెబ్బకొట్టవచ్చు। అప్పుడే పంజాబ్ ముస్లింలు తమ హిందూ సోదరులతోను, శిక్కుసోదరులతోను కలిసి నిరంకుశాధికారుల పెత్తనంపై దెబ్బతీయవచ్చు.

అట్టి ప్రజాసమీకరణకు సయల్కోట మహాసభ మొదటిమెట్టు.

గ్రామైక్యతద్వారా సాధ్యంకాని కార్యంలేదు

— ఇనుగంటి నారాయణరావు

కొత్తపేట తాలూకాలో (తూ. గోదావరి) ఏనుగులమహల్, మందపల్లి అనేవి జమీందారీ గ్రామాలు. ఈరెండు గ్రామాల జనాభా షుమారు 2,000. చిరకాలాన్నుంచి యీ గ్రామ ప్రజల్లో ఐక్యతలేక, తగవులాడుకుంటుండేవారు. 1942 - 43 సంవత్సరాల్లో రైతుసంఘవర్కర్లు స్థానికసమస్యలమీద ఆందోళన ప్రారంభించారు. గోదావరిగట్టు ఒకసారి తెగిపోయినప్పుడు, రైతు-కూలీల్లో ప్రచారంచేసి, వారినందరిని ఐక్యపరచి, 4 రోజుల్లో గట్టుపోయించారు ఈవిజయాన్ని ఆధారంగాతీసుకుని, గ్రామాల్లోని పార్టీలన్నిటిని ఐక్యపరచి "ఐక్యతా కమిటీ" నొకదాన్ని స్థాపించారు. కాని పెత్తనం చెలాయిస్తూ వచ్చిన అగ్రజాతులవారుమాత్రం యీ కమిటీలో చేర నిరాకరించారు.

విచ్ఛిన్నకుల తంత్రాలు

వారు చేరకపోవడమేకాక, కమిటీని విచ్ఛిన్నం చేయడానికి విశ్వప్రయత్నాలు చేశారు. ఇంతలో లంకపాటలు వచ్చాయి. ప్రతిసంవత్సరం పాటదారులు పోటీపడి, అంతులేని మొత్తాలకు పాటలు పాడేవారు. "ఐక్యతాకమిటీ" ముందుగానే యీ విషయం చర్చించి, సాధ్యమైనంత తక్కువ మొత్తాలకు పాడాలని నిశ్చయించింది నిర్ణయించిన రీతిగా, లంకలన్నీ తక్కువ మొత్తాలకే పాడారు. జమీందారు గ్రామస్థుల ఐక్యతను విచ్ఛిన్నపరచనెంచి, పోటీగా యితర గ్రామ రైతులను పిలిపించాడు. కాని "ఐక్యతా కమిటీ"చేసిన తీవ్రప్రచారంవల్ల ఆ గ్రామం నుంచి ఎవరూ పోటీకి రాలేదు

స్థానికతగవుల పరిష్కారం

ఈ రెండు గ్రామాల్లో జరిగే తగాదాల పరిష్కారం కొరకు కోర్టులెక్కే ఆచారం గ్రామ ప్రజలకు సాంప్రదాయం. ఇందుమూలంగా విపరీతమైనధనం వృధా చేయబడుతుండేది. కాని "ఐక్యతా కమిటీ" ఏర్పడ్డప్పటినుంచి, తగవులు యీ కమిటీ ద్వారానే పరిష్కారమౌతున్నాయి. ఉదాహరణకు ఒక ఘటం తీసుకుందాం. వెర్రయ్య అనే మోతుబరి రైతు గ్రామస్థులపై పెత్తనం చెలాయించడంలోను,వారినిస్వార్థంకొరకు ఉపయోగించుకొనడంలోనుమొనగాడు. ఆయనదిజాయింటు కుటుంబం. నోరుగలవాడగుటచే తమ్ములను మోసగించి, పండిన పంటనంతా తానే అనుభవిస్తుండేవాడు. యుక్తవయస్సు వచ్చిన కుమారుడు ఆస్తిపంపిణి విషయంలో కోర్టువరకు వెళ్ళి, తగినసాక్ష్యంలేక విరమించుకున్నాడు. వెర్రయ్య నిరంకుశ చేష్టలను ఆబాలగోపాలం అసహ్యించుకున్నారు. మధ్యవర్తులవల్లకూడా వెర్రయ్య తన నడవడిని మార్చుకోలేదు. కమిటీ మధ్యవర్తిత్వాన్ని కూడా ధిక్కరించి నడవడంవల్ల, వెర్రయ్యను లొంగదీయడానికి సాంఘిక బహిష్కారమే తగిన ఆయుధమని నిర్ణయించబడింది. చివరకు యీ ఆయుధం వల్ల వెర్రయ్య లొంగి, కొడుక్కి వాటాపంచిపెట్టాడు. గ్రామస్థులమీద వెర్రయ్యకు కోపం వచ్చి, అగ్రజాతులవాతో కలిసి వారి మీద ప్రభుత్వానికి పిటీషన్లు పెట్టించాడు. కమిటీని రద్దు చేయించుటకై వెర్రయ్య వగైరాలు చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ భగ్నమయ్యాయి. దీనివల్ల ప్రజల్లో ఆత్మవిశ్వాసం అధికమై, తమ కేసులన్నీ కమిటీద్వారానే పరిష్కారం గావించుకుంటున్నారు. ఇప్పటికి షుమారు 40 కేసులు పరిష్కారమయినాయి. కోర్టులకెక్కడం విరమించు కున్నందున గ్రామప్రజలకు రు. 2000 లు మిగిలాయి.

రైతుసంఘం - ప్రజల ఆదరణ

ఈ సంవత్సరం యీ రెండు గ్రామాలలో 300 మంది రైతుసంఘంలో చేరారు. రైతుసంఘఎన్నికలలో "ఐక్యతాకమిటీ"లోని ముఖ్యులు ఎన్నుకోబడ్డారు. ప్రజాసమస్యలను రైతుసంఘం పరిష్కారం చేయుచున్నది. ఈకృషి ఫలితంగా "ఐక్యతాకమిటీ"ని రద్దుచేసి,రైతుసంఘం ద్వారానే అన్ని విషయాలు పరిష్కరించుకుంటున్నారు.

ఈ గ్రామాల్లోని రైతులంతా పేదవారు; అంతా కవులుదార్లే. పైగా అది జమీందారీ ప్రదేశం కావడంవల్ల, కూలీలుకూడా రైతుసంఘంలో చేరారు. సంఘం తమదేనని రైతు - కూలీలంతా గ్రహించారు. ఇదివరలో కూలీలు దొంగతనం మొదలైన అవినీతి కరమైన కార్యాలాచరిస్తూ ఉండేవారు. రైతుసంఘ ప్రచారంద్వారా కూలీలలో యీ అవినీతి అంతమొందింది. రైతు - కూలీ సామరస్యంద్వారా కూలీలు తమ న్యాయమైన కూలీ సంపాదించుకొంటూ, అధిక పంటలు పండించే విషయంలో శ్రద్ధవహించుతున్నారు. బస్తా యెన్ని రూపాయలమ్మితే కూలీ రోజుకు అన్ని అణాలు యివ్వాలనే నిర్ణయాన్ని రైతులు పాటించి, రోజుకు 11 అణాలకు తక్కువగాకుండా యిస్తున్నారు.

ఈ గ్రామాల్లో రైతు - కూలీలు సాధించిన ఐక్యతా విజయాలు ప్రక్క గ్రామస్తులను ఉత్తేజపరచాయి. వారుకూడా ఐక్యతను సాధించుకోడానికి కృషిచేస్తున్నారు. కొమరాజు లంకలో యిలాంటి కమిటీ ఒకటి యేర్పడ్డది. తత్ఫలితంగా తాలూకా రైతులలో సంచలనం గలిగి, విరివిగా రైతుసంఘాల్లో చేరుతున్నారు.

ప్రజాశక్తి చందావివరాలు

★

సంవత్సరం చందా	5—0—0
అర్ధసంవత్సరం చందా	2—8—0
మూడునెలల చందా	1—4—0

"గరుడసేవ"లో జూదండబ్బాలు

నెల్లూరు ప్రజారక్షణ దళంవారు అరికట్టారు

నెల్లూరుజిల్లాలో నరసింహస్వామికొండమీద ఈనెల 7 వ తేది "గరుడసేవ", 8 వ తేదీ తలంబ్రాలు. 20,000 కు పైగా చుట్టుపక్కల గ్రామాల రైతులు, కూలీలు, నెల్లూరు పౌరులు వచ్చారు. పుణ్యానికని వచ్చిన వీరి వాళ్ళెందరో జూదాలలో మోసపోయి, సొమ్ము పోగొట్టుకోవటం చాల సంవత్సరాలనుండి జరుగుతూవుంది

దీన్ని అరికట్టాలని నెల్లూరు యువజన సంఘం, పట్టణ కమ్యూనిస్టుకమిటీల తరఫున 35 మందితో ఒక వలంటీరుదళం వెళ్ళింది. ఈదళంలోనివాళ్లు దాదాపు అందరూ నెల్లూరు ఐక్య ఆహార కమిటీ క్రింద ఆహార సమస్యా పరిష్కారంకోసం పనిచేసేవాళ్లే. దోవపొడుగునా (7 మైళ్లు) బారులుతీర్చి కదంతొక్కుతూ, రైతు - కూలీ పాటలు పాడుతూ వెళ్ళాము. జండాలతో అలంకరించిన ఒక బండిని తీసుకెళ్ళాం. "స్వతంత్రభారత్‌కిజై", "మహాత్మ గాంధీకి జై", "జూదం ఆడవద్దు", "డైమన్‌డబ్బా ఆడవద్దు", "కల్లు తాగవద్దు" వగైరా నినాదాలిచ్చాము. ప్రజలు గుంపులుగా వున్నచోట్ల "డైమన్‌డబ్బా" మోసాన్నిగూర్చి చెప్పాము.

కొండమీదికెళ్ళి నినాదాలివ్వగానే, కొందరు జూదగాళ్లు కాగితాలుమడిచి చంకనబెట్టారు. కొందరు వ్యతిరేకించారు. "ఇదేనా స్వాతంత్ర్యం? ఆడడానికి హక్కులేదా?" "గాంధీ స్వరాజ్యం తెమ్మన్నాడుగాని, జూదం మానమన్నాడా?" "ఇదిచేసేబదులు బియ్యం చవకచెయ్యండి, పిచ్చముంతలు లేకుండా చెయ్యండి" అని జూదగాండ్రు గొప్ప సంఘసేవకులమోస్తరు మాట్లాడారు.

అక్కడికి వచ్చిన కొంతమంది రౌడీలు, వారి అనుచరులు కూడా కమ్యూనిస్టులు దౌర్జన్యం చేస్తున్నారని బూతులుతిడుతూ, వలంటీర్లపైబడ్డారు; కాని మేము నచ్చచెప్పిన తర్వాత కొందరు మాతో కలసి పనిచేశారు. రాత్రంతా తిరిగి దాదాపు 25 మంది జూదగాండ్లవద్ద "డైమన్‌డబ్బా" కాగితాలు తీసుకుని, ఆడకుండా చేశాము. అంటే, పేదవాళ్ళ చెట్టు ఎన్నో వ దలరూపాయలు రక్షించాం.

జూదగాళ్ళు ఇక పన్నాగాలుపన్నారు ఒక కాగితం చించివేస్తే ఇంకొకటి తీసుకొని, వేరేచోట ఆడేవారు. మేము వస్తున్నామేమో చూడడానికి తమ "సి. ఐ. డి." లను పెట్టుకున్నారు. కాని ప్రతీచోటా ప్రజలే మాకు భోగట్టా చెబుతున్నందువల్ల ఇది సాగలేదు. మానద్దకువచ్చి లంచమిస్తామన్నారు. ఖూనీలు జరుగుతాయని బెదిరించారు. కాని, ప్రజారక్షకులయిన వలంటీర్లముందు ఈ యెత్తులు నిష్ప్రయోజన మయ్యాయి।

కాని పోలీసువారు ప్రజాసేవకులుకారుగా; ఆరాత్రి పోలీసులు ప్రతి జూదగానివద్ద మూడు రూపాయిలు తీసుకున్నారట. మళ్ళీ మామూలు ప్రకారం రోజుకు మూడు రూపాయిలివ్వాలట, పైగా అప్పుడప్పుడు వచ్చి బెదిరించి, అణా-బేడా తీసుకుపోతుంటారు.

ప్రజారక్షణదళం వెళ్ళినందుచేత, తమకు రెండవరోజున లంచాలు ముట్టలేదు; కాబట్టి పోలీసువాళ్ళకు కోపం వచ్చింది. జూదగాణ్ణి ప్రత్యక్షంగా చూపించి తీసివేయించమంటే, మాచేతగాదన్నారు. జూదగాండ్లకు ఎదురుగా నిలుచుని, చూస్తూనే ఆపలేదు. మేము కాగితాలు లాక్కున్న జూదగాళ్ళనుగూడా మళ్ళీ ప్రోత్సహించారు. పోలీసువాళ్ళ నెంబర్లన్నీ మేము వ్రాసుకుని పై అధికార్లకు తెలియజేస్తున్నాము.

ఇదంతా చూచి పోలీసులకు, ప్రజాసేవకులకు గల భేదాన్ని ప్రజలు గ్రహించారు.

రాత్రి "గరుడసేవ"కు ముందు కామ్రేడ్ కె. రాజగోపాల్ "కష్టజీవి" బుర్రకథ చెప్పాడు.

— శ్రీనివాసరెడ్డి

గుంటూరులో సోవియట్ మిత్రమండలి స్థాపన

సోవియట్ రష్యాలో సమాజ విధానాన్ని గురించి, ఆర్థిక-రాజకీయ వ్యవస్థను గురించి సోవియట్ సాధించిన యితర విజయాలను గురించి, భారతీయులలో ప్రచారంచేసి, మన దేశానికీ - సోవియటుకూ మధ్య దగ్గర సంబంధాలేర్పరచడం కొరకు "సోవియట్ మిత్రమండలి" శాఖలు దేశమంతట స్థాపించబడుతున్నాయి.

ఏప్రిల్ 30వ తేదీని గుంటూరు హిందూ కాలేజిహాలులో జరిగిన "సోవియట్ మిత్రమండలి" సమావేశాన్ని డాక్టరు ఉప్పల లక్ష్మణరావుగారు (బెజవాడ శాఖకు అధ్యక్షులు) ప్రారంభిస్తూ, రష్యాలో తాము గడించిన అనుభవాలను వివరించారు. డాక్టరు టి. చిదానందంగారు సభకు అధ్యక్షత వహించారు. గుంటూరు జిల్లా శాఖకు శ్రీ జి. వి. చౌదరి, బారిస్టర్ అధ్యక్షులుగాను, డాక్టర్ శంకర్ మల్లికార్జునరావ్‌గారు ఉపాధ్యక్షులుగాను, ఎస్. వి. ఎల్. నరసింహం, ఎడ్వకేటుగారు కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకోబడ్డారు, "సోవియట్ మిత్రమండలి" గ్రంథాలయ నిర్మాణానికి ప్రయత్నాలు చురుకుగా సాగుతున్నాయి.

(4 వ పేజీ తరువాయి) మాదిరిగానే ఉపేక్షాభావం వహిస్తే. మిల్లును కమాండీర్‌చేసి, ఉత్పత్తిని కొనసాగించాలి. యూనియన్ స్థాపించబడినది మొదలు, కార్మికుల్ని చీటికీ మాటికీ సమ్మెలు చేయమని ప్రోత్సహించే విధానాన్ని యూనియన్ అవలంబించలేదు. అధికోత్పత్తిని కొనసాగించి, బట్టకరువును పరిష్కరించడమే కార్మికుల దేశభక్తియుతమైన కర్తవ్యంగా పరిగణించి పనిచేస్తోంది. కాబట్టి, యిప్పటికైనా యూనియన్ సూచించినట్లు బాయిలర్‌ను వెంటనే బాగుచేయించి, మిల్లు తిరిగేటట్లుచూడ్డం ప్రభుత్వ కర్తవ్యం.

కిరొసిన్ పంపకంలో లోపాలు

తిరుపతి పట్టణ కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి యిలా తెలియజేస్తున్నారు :

తిరుపతి టవునులో కిరొసిను రేషనింగు ప్రవేశపెట్టి దాదాపు రెండు నెలలు అయినది. ఈ క్రింది లోపములవల్ల రేషనింగు జయప్రదముగా జరుగుటలేదు.

(1) తహసీలుదారు, తక్కిన మునిసిపలు వుద్యోగస్థులు ఇండ్లలెక్కలు తీసినపుడు చాలా లోపములు చేసినందున, సరియైన లెక్కలు తేలలేదు. ఇంటింటికి పోయి ప్రజలను అడిగి లెక్కలు తీసుకొననందున ధనికులకు, పలుకుబడికలవారికి ఎక్కువ కిరొసిను దొరకుట, బీదలకు, తక్కినప్రజలకు కావలసినంత దొరకకపోవడమువల్ల సక్రమమైన పంపకం జరుగుటలేదు. వీటినిగురించి, లేక క్రొత్తగా వచ్చినవారి రేషనింగుకార్డులను గురించి దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటే సకాలమున సమాధానములు లేవు.

(2) వార్డువార్డుకు సప్లయి చేయవలసిన లైసెన్సుదార్లు నెలకు రెండుసార్లు నిర్ణీతమైన తేదీలలో సప్లయి చేయక కాలయాపనము చేయుటవలన ప్రజలు రేషనింగు కార్డులను వుపయోగించుకొనలేకున్నారు. ఇది ఎక్కువగా బీదప్రజలు, కూలీలు, పాకీవాండ్రు వుండు వార్డులలో జరుగుతోంది. ఇట్లు పంపకముకాని కిరొసిను దొంగమార్కెట్టులలో ఎక్కువధరలకు అమ్ముచున్నారు.

(3) 2, 4 వార్డులలో కిరొసిను లైసెన్సుదార్లు చాలా దూరముగా యుండు పుత్తూరునుండి తమ కోటాలను తెచ్చుకోవలసినందున ఈ రెండువార్డులందలి ప్రజలకు అందక చాల అలస్యము జరుగుచున్నది.

(4) వార్డువార్డుకు పంపకము కాగా మిగిలిన కిరొసిను వాపసు యివ్వడములోను, లైసెన్సుదార్ల ఆకౌంట్లు ఉద్యోగస్థులచే నెల సరియైన తనిఖీ చేయబడదము లేదు. రేషనింగు చౌకీదారులు, వుద్యోగస్థులు కిరసను దొంగతనములను పట్టక, నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నారు.

ప్రభుత్వం పైతప్పులను సరిదిద్దుకొంటూ, క్రింది జాగ్రత్తలను తీసుకోవడమవసరం.

— ఒక ప్రత్యేక ఆఫీసరును నియమించి ప్రజల సహకారముతో వార్డువార్డుకు పోయి తప్పుడు లెక్కలను సరిదిద్దాలి.

— 2, 4 వార్డుల సప్లయిదారులకు వారి లైసన్సులను పుత్తూరునుండి దగ్గరగా యుండు రేణిగుంటకు మార్చాలి. వడమాలపేట లైసన్సును వారికి దగ్గరగా యుండు పుత్తూరుకు మార్చాలి.

— నెలలో కిరొసిను పంపకముచేయు తేదీలను నిర్ణయించి, ప్రజలకు తెలిపి, లైసన్సుదార్లు, వారివార్డులలో కిరొసిను సప్లయి చేయునట్లు చూడాలి.

ముఖ్యముగా ఆఫీసర్లు గమనించవలసినది ఏమంటే, ప్రజాసహకారం తీసుకొని కిరొసిను రేషనింగు జయప్రదము చేయవలయునని కోరుచున్నాను.

★

రైతులకు అప్పులు

విత్తనాలు, ఎరువులు కొనుక్కోడానికి

★

అచ్చువేసిన దరఖాస్తుఫారాలు దొరక్క, రైతులు అప్పులకు దరఖాస్తులు పెట్టుకోలేక పోతున్నారని ఉమ్మడి ఫిర్యాదుగా ఉంది. అచ్చువేసిన దరఖాస్తు ఫారాలలోనే దరఖాస్తులు పెట్టాలన్న విధిలేదు : నోటినిగాని, మామూలు తెల్లకాగితంమీద వ్రానిగాని అప్పులు అడగవచ్చు. కావలసిన దరఖాస్తు ఫారాలు అచ్చుచేయటానికి గూడ ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నాయి. రైతులు అప్పులకు దరపెట్టుకోడానికి, అచ్చువేసిన ఫారాలు లేకపోవడం వల్ల అగిపోనక్కరలేదని యిందు మూలంగా అందరు రైతులకును తెలియజేయడమైంది. తమ తాలూకా వ్యవసాయ డిమాన్ స్ట్రేటరుగారికి నోటినిగాని, మామూలు కాగితంమీద వ్రాసిగాని రైతులు అప్పులకు దరఖాస్తు పెట్టుకోవచ్చును, అని వ్యవసాయ శాఖా డైరెక్టరుగారు తెల్పుతున్నారు.

గాంధీజీ విడుదలపట్ల దేశభక్తుల ఉత్సాహం

ఈ నెల 6 వ తేదీ ఉదయం గాంధీజీవిడుదల వార్త తెలియగానే అనేక గ్రామాలలోను, పట్టణాలలోను అన్నిపార్టీలకు చెందిన దేశభక్తులు సమావేశమై, తమ సంతసమును వెలిబుచ్చుచు, ఇతర కాంగ్రెసునాయకుల్ని కూడా విడుదల చేయాలని కోరుతూ తీర్మానాలుచేశారు. ఇంతవరకు మా కార్యాలయానికి యీ క్రింది రిపోర్టులు చేరాయి.

మదనపల్లెలో 6 వ తేదీ సాయంత్రం పట్టణ కమ్యూనిస్టు కమిటీ యాజమాన్యాన బహిరంగసభ జరిగింది. మద్రాసు శాసన సభా సభ్యులును, జిల్లాలో ప్రముఖకాంగ్రెసు నాయకులును, అయిన శ్రీ. టి ఎన్. రామకృష్ణారెడ్డిగారు సభకధ్యక్షత వహించారు. కాంగ్రెసునాయకుల విడుదలకై బ్రిటన్‌లోను, మన దేశంలోను, గత 2 సంవత్సరాలుగా జరిగిన ప్రజాందోళనను శ్రీరెడ్డిగారు ఉదహరించుతూ బ్రిటీష్ ప్రజాసామాన్యం మన స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి ఎలాతోడ్పడుతున్నారో స్పష్టీకరించారు కామ్రేడ్స్ నరసింహారెడ్డి, సీతారామయ్య (కమ్యూనిస్టుపార్టీ) కాంగ్రెసు - ముస్లింలీగుల మధ్య ఐక్యత దగ్గరలో ఉందని తెలుపుతూ ఉపన్యసించారు.

బెజవాడలో హనుమంతరాయ గ్రంథాలయంలో పట్టణ కమ్యూనిస్టు కమిటీ తరపున బహిరంగసభ జరిగింది.

ఇందుపూరు (నెల్లూరు) లో కాంగ్రెసువాదులు, కమ్యూనిస్టులు కలసి ఊరేగింపు జరిపారు. గ్రామ కాంగ్రెసు పెద్దలైన శ్రీ శేషాచలంశెట్టిగారు ఊరేగింపుకు నాయకత్వం వహించారు. రాత్రి బహిరంగసభ, తీర్మానాలు జరిగాయి. ఇలాగే ఊటుకూరులోను (నెల్లూరు) పచ్చలతాడిపర్రులోను (గుంటూరుజిల్లా) కూడా సభలు జరిగాయి. అనకాపల్లిలో 9 వ తేదీని కమ్యూనిస్టుపార్టీ యాజమాన్యాన బహిరంగసభ జరిగింది.

కృష్ణాజిల్లా యువజనసంఘ సమావేశము

కృష్ణాజిల్లా యువజన సంఘ సాంవత్సరిక సమావేశం కొండపల్లి దశరథరామయ్యగారి అధ్యక్షతను యీ నెల 6,7 తేదీలలో గుడివాడలో జరిగినది. వివిధ పట్టణాల నుండి 50 మంది ప్రతినిధులు అరుదెంచారు.

ప్రారంభోపన్యాసములో చంద్ర రాజేశ్వరరావుగారు యువకుల కర్తవ్యమును గురించి విశదీకరించారు.

1. జిల్లా కార్యదర్శి ప్రకాశరావుగారు చదివిన సాంవత్సరిక రిపోర్టును అందరు అంగీకరించారు.

2. కస్తూరిబాయి; అర్. యస్. పండిట్; పెన్నత్స సూర్యనారాయణ; నవకోటేశ్వరరావుగార్ల మరణానికి సంతాపంతెలియజేశారు.

3. అంతర్జాతీయ యువకుల నభినందిస్తూ తీర్మానించబడింది.

4. రాజకీయ ప్రతిష్టంభనను అంతమొందించుటకు, ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా దేశప్రజలను ఐక్యపరుస్తూ, నాయకులవిడుదలకు పనిచేయుట ద్వారా జాతీయ ప్రభుత్వం కొరకు కృషి చేయవలసినదిగా రాజకీయ తీర్మానము చేయబడింది.

5. ఆహారసమస్యపై దేశభక్తులైన యువకులందరిని సమీకరించుటకు; కరువును నిర్మూలించుటకు; కరువునిధి వసూలు చేయుటకు; తిండిదొంగలను తలలెత్తకుండా అణచుట ద్వారా కరువు లేకుండా చేయుటకు; తీర్మానించడమైనది.

6. గాంధీజీ విడుదలకు సంతోషమును తెలుపుతూ వారికి త్వరలో అరోగ్యము చేకూరుగాక యని కోరారు.

7. వీరేశలింగంగారి వర్ధంతి యీ నెల 27వ తేదీన బ్రహ్మాండంగా జరుపుటకు తీర్మానించారు.

8. హిందుస్తానీ భాషను జాతీయ భాషగా గుర్తించవలసినదిగా కోరుతూ తీర్మానించడమయినది.

9. బాలసంఘాలను అభివృద్ధి పరచుటకు జిల్లా క్యాంపు పెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఇంకా సంఘ కార్యక్రమ, నిర్మాణ విషయాలపై చర్యలుజరిపి తీర్మానములుజేశారు.

రాష్ట్రసంఘమును యేర్పరచుటకు వివిధ తాలూకా పట్టణ సంఘాలనుండి 45 గురు ప్రతినిధులను ఎన్నుకున్నారు.

యీ క్రిందివారిని నూతన కార్యవర్గసభ్యులుగా ఎన్నుకొనిరి.

అధ్యక్షులు : కొండపల్లి దశరథరామయ్య
ప్రధానకార్యదర్శి: తాతినేని సూర్యప్రకాశరావు
సహాయ కార్యదర్శి : వై. వి. కృష్ణారావు

గుంటూరుజిల్లాలో ధాన్యానికి ధర హెచ్చింపు

గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరు కొలకలూరు అనే గ్రామంవెళ్ళి, ధాన్యానికి నిర్ణయించబడిన కంట్రోలు ధరనుగూర్చి రైతులతో చర్చించారు. గుంటూరుపట్టణ ప్రజలకు కావలసిన సరుకును సప్లయిచేసే నిమిత్తం రోజుకు 100 బస్తాలబియ్యం చొప్పున అమ్మటకు రైతులంగీకరించారు. అయితే, కంట్రోలురేటును హెచ్చించాలని రైతులు కోరారు. దానిపై కలెక్టరుముందు, కంట్రోలు ధరలవల్ల (ధాన్యం రు. 10-4-0, బియ్యం రు. 24-8-0) మిల్లుయజమానుల కెంత లాభం వస్తుందో, వర్తకుని కెంత వస్తుందో, వివరాలతో లెక్కలు తీయబడ్డాయి. తత్ఫలితంగా, ధాన్యం ధర రు. 10-4-0 నుండి రు. 11-9-0, బియ్యం ఎప్పటిమాదిరిగానే రు. 24-8-0 నిర్ణయించడంవల్ల ఎవరికీ నష్టంరాదనీ, న్యాయమైన లాభంకూడా వస్తుందనీ, అంగీకరించబడింది. తత్ఫలితంగా, గుంటూరుజిల్లాలో ధాన్యం బస్తా 13 కంట్రోలుధర రు. 11-9-6 చొప్పున నిర్ణయించబడింది.

వ్యవసాయ పనిముట్లకుగాను ఇనుము సప్లయి

కృష్ణాజిల్లా రైతుసంఘ కార్యదర్శిగారు యిలా ప్రకటిస్తున్నారు.

28-4-44 న జిల్లా వ్యవసాయశాఖాధికారిగారు యీక్రింది విషయాలను జిల్లారైతుసంఘ ఆఫీసుకు తెలియపర్చారు

ఈ క్రిందివారు ప్రభుత్వ అనుమతిపొందిన ఇనుప వ్యాపారస్తులు. వీరు వ్యవసాయ పనిముట్లకు పనికివచ్చే యినుమును, తదితర యినుప తీగలను అమ్ముతారు.

1. పారేపల్లి తుకారాం - బెజవాడ.
2. గెల్లి కృష్ణమూర్తి బ్రదర్సు ఐరన్ కంపెనీ - బెజవాడ.
3. రామలింగేశ్వర ఐరన్‌కంపెనీ - బందరు.
4. శ్రీ లక్ష్మి ఐరన్ స్టోర్సు - గుడివాడ.

(పై వారికి ఎవరికి ఎంత యినుము సప్లయి నిర్ణయించిందీ తెలియదు.)

జిల్లాలో తెలిసినంతవరకు కంట్రోలు ఇనుము స్టాకిస్టులు ఒక్క అంధ్ర ఇంజనీరింగు కంపెనీ - బెజవాడవారు.

వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటుకు యింతవరకు 5 టన్నులకుపైగా యినుము $\frac{1}{8}$ అం., $\frac{1}{4}$ అం., $\frac{1}{18}$ అం. ప్లేటులు, 11-13,19-22 రేకులు రూపంలో సప్లయిచేయబడింది. ఇదంతా జిల్లాలోని వ్యవసాయశాఖ డిపోల ద్వారా రైతులకు పంచడానికి యివ్వబడింది. వీటికి అమ్మకపుధరలు ఇంకా నిర్ణయించలేదు.

కృష్ణ కాలువల మరమ్మతుకు పార్టీసభ్యులు వెంటనే రావాలి

కామ్రేడ్స్,

కృష్ణాకాల్వల మొగలోని సిల్టుతీయడానికి పార్టీ బాధ్యత తీసుకొని పని జేస్తూండడం గూర్చి పార్టీసభ్యులకు తెలిసిందే. పని మే 22 వ తేదీకి పూర్తికావాలంటే, ఇప్పటినుండి రోజుకు మూడువేలమంది పనిజేస్తూఉండాలి. ఇప్పటికి వెయ్యిమంది మాత్రమే పనిజేస్తూన్నారు. ఇంకా 2 వేల మంది కనీసం 15 వ తేదీలోపలైనా పనికివస్తేనే తప్ప పని పూర్తిగాదు. ఎంత ప్రయత్నంచేసినా యింకా వెయ్యిమంది కూలీలకన్నా హెచ్చుమంది దొరికేటట్టులేదు. అందుచేత కూలీలు మొత్తం 2 వేల మందికన్నా హెచ్చరు. తతిమ్మా వేయిమందికి బదులు పార్టీసభ్యులు పూనుకుంటేతప్ప పనిగాదు.

పని పూర్తిచేయగలిగితే, పార్టీ పలుకుబడి ఎన్నోరెట్లు అభివృద్ధి అవుతుంది. రైతుమహాసభలో సంపాదించన ఫలితాన్ని స్థిరపర్చుకోగల్గుతాము. ముఖ్యంగా రైతుసంఘాల పలుకుబడి బాగా హెచ్చుతుంది. రైతుసంఘాల కోర్కెలు త్వరిత్వరగా సాధించగల్గుతాం.

ఈ పరిస్థితులన్నిటిని బట్టి మనం తీసుకొన్న ఈ బాధ్యతను జయప్రదంగా నిర్వహించుటకు బోల్షివిక్ దీక్షతో పనిచేయాలి. బోల్షివిక్‌లు సాధించలేనిపని యేదీలేదు. కావల్సిందల్లా బోల్షివిక్ దీక్ష, పట్టుదలలే. అందుచేత రాష్ట్రకమిటీ, ఈపరిస్థితులలో పార్టీసభ్యులందరు గూడా వచ్చి పనిలో పాల్గొని సకాలంలో పని పూర్తిచేయాలని యీ క్రిందివిధముగా నిర్ణయించింది.

కృష్ణా, గుంటూరుజిల్లాలు, పశ్చిమగోదావరిలో ఏలూరుతాలూకా లోని పార్టీ సభ్యులందరూ బెజవాడకు 17 వతేదీ నాటికి రావాలి. ఆలస్యమయినా 20 వ తేదీకైనా రావాలి పని జేయడానికి శక్తిలేని బలహీనులు, జబ్బుతో వున్నవారు, స్త్రీ సభ్యురాండ్రు, స్థానిక సమస్యలను (ఆహారసమస్య వగైరా) పరిష్కరించడానికి అత్యవసరంగా ఉండవలసిన కనీసపు పార్టీసభ్యులు, ఉద్యోగాలు చేస్తూవున్నవారు తప్ప, తతిమ్మా పార్టీసభ్యులంరూ తప్పకరావాలి. పార్టీఆఫీసులు, ప్రజాసంఘ ఆఫీసులు, చూడడానికిగాను ఒకరిద్దరు బాధ్యులైన సభ్యులను మాత్రం ఉంచాలి. వచ్చేవారందరికీ యిచ్చట వంట ఏర్పాటుచేస్తూ ఉన్నాం, వంటసామగ్రికూడా తెచ్చుకోనవసరములేదు. 25 మందికి రెండు పలుగులు 4 పారలు మాత్రం తెచ్చుకోవాలి. వల్లికలు యిచ్చటనే దొరుకుతాయి. ప్రయాణపు ఖర్చుల క్రింద మనిషికి ఒకరూపాయి చొప్పున యివ్వబడుతుంది. కాబట్టి వీలునుబట్టి, రైళ్లలోను, కారుల్లోను ఎక్కిరావాలి. లారీలు యిచ్చటనుండివస్తాయని వేచియుండగూడదు. లారీలురావు.

రాష్ట్రకమిటీ యీనిర్ణయాన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితులలో గావించింది. దేశాన్నిశత్రువు ముట్టడించినప్పుడు గావించే సైనిక సమీకరణ మాదిరిగా, ఈ పరిస్థితులలో పార్టీ తీసుకున్న బాధ్యతను జయప్రదంగా నిర్వహించడానికి, పార్టీసభ్యులందరిని సమీకరించడానికి ఈ నిర్ణయం గావించాము.

పార్టీసభ్యులందరు ఈనిర్ణయాన్ని అమలు జరిపి, కమ్యూనిస్టులు తాము గావించే ప్రతి నిర్ణయాన్ని తూ. చా. తప్పకుండా అమలు జరుపగలరని, తీసుకున్న పని తప్పక, నిర్వహించుతారని రుజువుచేసుకోవాలి. అప్పుడే ప్రపంచ ప్రజల విముక్తికై సర్వత్యాగాలని గావిస్తూఉన్న రష్యన్, బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి, యుగోస్లావియా, గ్రీసు వగైరా దేశాలలోని కమ్యూనిస్టుపార్టీల సోదర పార్టీగా ఉండగల్గుతాము.

పార్టీయొక్క ఈ నిర్ణయాన్ని జయప్రదంగా అమలు జరిపిన పార్టీసభ్యులను ప్రశంసిస్తూ వారివారి పార్టీ రికార్డులలో నమోదు చేయబడుతుంది. పై మినహాయింపుల క్రిందికి రాని పనిజేయగల్గిన పార్టీసభ్యులు పని చేయకండా తప్పించుకొన్నట్లయితే ఈపార్టీవ్యతిరేక చర్య ప్రత్యేకంగా వారివారి పార్టీ రికార్డులలో వ్రాయబడుతుంది. ఈ విషయం ప్రతి కామ్రేడ్ గూడ గుర్తించాలి.

కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కమిటీలు వెంటనే ఈసర్క్యులరును అమలు జరుపడానికి ఏర్పాట్లుచెయ్యాలి, తప్పక పార్టీ సభ్యులందరూ బెజవాడ వచ్చేటట్లు చూడాలి.

విప్లవాభివందనములతో
రాష్ట్ర కమిటీ
భారత కమ్యూనిస్టుపార్టీ

కార్మికుల ట్రేడ్‌యూనియన్ హక్కుపై దాడి

●

కామ్రేడ్ బల్లంకి సూర్యనారాయణ, ఏలూరు పట్టణ ట్రేడ్‌యూనియన్ కౌన్సిల్ కార్యదర్శి ఇలా వ్రాస్తున్నారు :

ఏలూరు శ్రీకృష్ణాజూట్ మిల్లు కార్మికులు 5 నెలల క్రితం సంఘం నిర్మించుకుని, 7 గురు వర్కింగు కమిటీ సభ్యుల సంతకాలతో యూనియన్ రిజిస్ట్రేషన్ కొరకు లేబరు కమీషనరుకు రిజిస్ట్రేషన్ పారముపంపారు. కొన్ని రోజులు గడచిన తర్వాత, రెవిన్యూ ఆఫీసరు, మొదలైనవారు విచారణ కొచ్చారు. ఈ విషయమంతా కనిపెట్టుతున్న మిల్లు మేనేజరు మోతే కృష్ణారావుగారు పైన పేర్కొన్న 7 గురు కార్మికులపైన 'నిగా' వేసి యుంచాడు.

4-5-44 న యీయేడుగురి కార్మికులను మిల్లువద్దకు పిలిపించి "మీరురిజిస్ట్రేషన్‌ఫారం పైన సంతకాలు చేశారట; మీ యూనియన్ రిజిస్ట్రేషన్ రదుకొరకు మాదగ్గర సంతకాలు చేయండి"ని బెదరించాడు. ఇదివరలో తమ్మ మోసగించి, తమవద్దనుంచి తప్పుడు సంతకాలు తీసుకున్నాడని, మరల మోసపోయి సంతకాలుచేసి, తమ సంఘాన్ని నాశనం చేసుకోమని గట్టిగా సమాధాన మిచ్చారు కార్మికులు వెంటనే యజమాని కార్మికులను పనిలోనుంచి డిస్‌మిస్ చేశాడు. డిస్‌మిస్ చేయబడ్డ కార్మికుల్లో 4 నుంచి 16 సంవత్సరాల సర్వీసు గలవాళ్ళున్నారు. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా పనిచేస్తూ వచ్చిన యీ కార్మికులను తీసివేయడం దారుణమైన విషయం.

ట్రేడ్‌యూనియన్ చట్టంప్రకారం యూనియనును రిజిస్టరు చేయించుకొనే హక్కు కార్మికులకున్నది. ప్రభుత్వం వెంటనే ఈవిషయంలో కలుగజేసుకొని, యిట్టి అక్రమ చర్యలు జరుగకుండా చూడాలి. రాష్ట్రంలోని కార్మికులంతా సోదర జ్యూట్ కార్మికులను తిరిగి పనిలో పెట్టించి ఉత్పత్తి కుంటుపడకుండా అందోళన చేయాలి.

రాజీషరతుల నమలుపరచాలి

అంధ్ర సైంటిఫిక్ కంపెనీ కార్మికుల విజ్ఞప్తి

ఆంధ్ర సైంటిఫిక్ కంపెనీ వర్కర్సు గత ఫిబ్రవరి 7 వ తేదీనుండి సక్రమమైన ఈదిగువ కోర్కెలకొరకై ఆందోళనచేస్తున్న సంగతి ఆంధ్రదేశానికి తెలిసేవుంది :

(1) యూనియన్‌ను మేనేజ్‌మెంటువారు ఎట్టిఅభ్యంతరాలు కల్పించకుండా గుర్తించాలి. (2) యుద్ధఅలవెన్సు యివ్వాలి (3) కుంటి కారణాలుచెప్పి తీసివేసిన యూనియన్ వర్కర్లను తిరిగి పనిలో చేర్చుకోవాలి (4) టిఫిన్ షెడ్డు కట్టించాలి (5) వర్కర్సుకు డ్రెస్సు యివ్వాలి.

పై న్యాయమైన కోర్కెలకొరకు వర్కర్సు తమయూనియన్‌ద్వారా ఆందోళన చేస్తూంటే యీ యూనియన్‌ను విచ్ఛిన్నంచేయు నుద్దేశంతో మేనేజ్‌మెంటువారు పోటీగా తమ అనుచరులతోకూడిన మరొక యూనియన్‌ను స్థాపించారు. ఈ చర్యవల్ల వర్కర్సులో మరింత అసంతృప్తి హెచ్చింది. ఆందోళన చేశారు. రాయబారాలు నడిపారు. తత్ఫలితంగా కంపెనీ డైరెక్టర్లందరూ కదిలారు. ఏప్రిల్ 2 వ తేదీన మద్రాసులో జరిగిన డైరెక్టర్ల సమావేశంలో వర్కర్సుకు-మేనేజ్‌మెంటుకు రాజీ కుదిరింది.

రాజీలోని విషయాలు

(1) బైటనున్న వర్కర్సునందరినీ (ఫిబ్రవరి 1 తరువాత డిస్మిస్‌చేసిన వర్కర్సులో ఇద్దరినితప్ప మిగతా వారందరినీ) ఫ్యాక్టరీలోఅవసరాన్నిబట్టి తప్పక తీసుకుంటామన్నారు. అంటే ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీనాటికి వర్క్‌షాపు రిజిష్టరులోనున్న వర్కర్సునందరినీతీసుకున్నతరువాతనే క్రొత్తవారినెవరినైనా తీసుకుంటామన్నారు. వర్కర్సు అవసరమైనపుడు నోటీసు కడతామనీ, నోటీసుకట్టిన 7 రోజులలోగా పాతవర్కర్లు పనిలోచేరవచ్చుననీ నిర్ణయింపబడింది.

(2) యుద్ధ అలవెన్సు ఏప్రిల్ 1 నుండి యిచ్చుటకు తీర్మానించారు. (3) టిఫిన్‌షెడ్డు వెంటనే కట్టిస్తామని ఒప్పుకున్నారు. (4) డ్రెస్సుల విషయం ఆలోచిస్తామని చెప్పారు. (5) యూనియన్‌ను గుర్తించే విషయంలో పాతవర్కర్లందరు కలిసి నిర్ణయించుకొన్న యూనియన్‌ను గుర్తించడానికిఒప్పుకున్నారు.

ఈ రాజీషరతులు వర్కర్సుకు కొంతవరకు నష్టదాయకమైనప్పటికీ, ప్రస్తుత దేశ పరిస్థితులనుబట్టి, జపాన్ ప్రమాదాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, అధికోత్పత్తి చేయాలి అనే దేశభక్తియుతమైన దీక్షతో ఆమోదించారు. మానేజ్‌మెంటు పిలిచినప్పుడు పనిలో ప్రవేశించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని తెలియజేశారు.

కాని మేనేజింగు డైరెక్టరుగారైన రామమూర్తి పంతులుగారు మాత్రం వర్కర్సు సమ్మెను నిలిపివేయడంతోనే ఒక విపరీతమైన వైఖరి నవలంబించారు. డైరెక్టర్సుతో ఈ రాజీవిషయం చర్చించిన వెంకట్రామశాస్త్రిగారితోను, వర్కర్సు తరపున రామమూర్తిగారితో సంప్రదించుటకు వెళ్ళిన యితర పెద్దమనుష్యులతోను పైరాజీ విషయాలను గురించి తనకేమీ తెలియదన్నారు. తన కిష్టంవచ్చిన వారిని తన కిష్టంవచ్చినప్పుడు పనిలోకి తీసుకుంటానన్నారు. అవసరమున్నప్పటికి బయట పాతవర్కర్సునే తీసుకోవలసిన నిర్ణయం తనకేమీ అడ్డుపడదన్నారు. ఎగ్రిమెంటు ప్రకారం నోటీసుబోర్డులో లిస్టు కట్టకుండానే యూనియన్‌ను వదలుకొని క్షమాపణకోరి తనకు దాసోహమని వచ్చిన వారినే తీసుకొంటున్నారు. కొంతమంది కొత్తవర్కర్సునుకూడ తీసుకొన్నారు. ఇంతేగాకుండా అనేకవిధాలుగా తాను నామకః స్థాపించిన యూనియన్‌కు ప్రోత్సాహమిస్తూ వర్కర్లమధ్య చీలికలు తెచ్చుటకు ప్రయత్నిస్తున్నారు.

రామమూర్తిగారి యీ పై చర్యలు డైరెక్టర్ల సమావేశంలో జరిగిన రాజీకి పూర్తి వ్యతిరేకంగా వున్నవి. సైంటిఫిక్ కంపెనీ డైరెక్టర్సుబోర్డుకు ఛైర్‌మన్ అయిన సుబ్బరాయ అయ్యరుకు యీ విషయాలనుగూర్చి తెలియజేసినపుడు, తాను యిటువంటి చర్యలేమీ చేయుటలేదని రామమూర్తిపంతులుగారు యితర డైరెక్టర్లకు నిజపరిస్థితులను తెలియజేయకుండా మధ్యపెట్టి తన యీ చర్యలను సమర్థించుకొంటున్నారు

ఈనాడు దేశానికి వచ్చినటువంటి దుస్థితిని గుర్తించి ఆంధ్రదేశంలో, ముఖ్యంగా బందరు పట్టణంలో, ముఖ్యపరిశ్రమయైన ఈ సైంటిఫిక్ కంపెనీని అధికోత్పత్తికి తోడ్పడునట్లుచేయుట ప్రజలందరి బాధ్యత. గాన రామమూర్తిగారు రాజీ షరతులను ఆచరణలో పెట్టునట్లును, అటు కంపెనీకి యిటు వర్కర్లకు అయన చేస్తున్న నష్టాన్ని తొలగించుటలోను వర్కర్సుకు తోడ్పడవలసినదిగా కోరుతున్నాము.

ఇట్లు,
అంధ్ర సైంటిఫిక్ కంపెనీ వర్కర్సు యూనియన్

★ యుద్ధ సమీక్ష

సెవాస్టపోల్

— కొండేపూడి లక్ష్మీనారాయణ

సెవాస్టపోల్‌పై తిరిగి ఎర్రజెండా నెలకొల్పబడింది. సోవియట్ విజయయాత్రలో మూడువారాల ముట్టడిఫలితంగా ఈ నల్లసముద్రపు మణిపూస, నాజీ చెరనుండి విముక్తి గావింపబడింది. నిజానికి సెవాస్టపోల్ విమోచనయుద్ధం 5 రోజులలోనే (మే 7 నుండి 12 వరకు) ముగిసింది. సెవాస్టపోల్‌ను తమ చేతులలోనే వుంచుకో దానికి జర్మన్లు విశ్వ ప్రయత్నం చేశారు. చివరకు "చచ్చిపోయినా సెవాస్టపోల్‌లోనే చచ్చిపొండిగాని ఒక్కడు కూడ వెనుకకు తిరిగిరావద్ద"ని నాజీ సైనికులకు సుగ్రీవాజ్ఞలు పంపారు. వారి వెనుకనే మెషినగన్‌లుపెట్టి పారిపోయివచ్చిన జర్మను సైనికులను కాల్చిచంపడంకూడ సాగించారు. కాని రెడార్మీ ధాటికి జర్మన్ సైనికవ్యూహం ఆగలేకపోయింది. సెవాస్టపోల్ విముక్తి చెందింది. ఈ పోరాటంలో రెడార్మీ 20 వేల నాజీసైనికులను హతమార్చింది. 24,361 మందిని ఖైదీలుగా పట్టుకుంది. ఏప్రిల్ 8 నుండి మే 12 లోగా నల్లసముద్రంలో 69 జర్మన్ ట్రాన్స్‌పోర్టు ఓడలు. 56 తొందరగా సైనికులనుదింపే పడవలు. 73 ఇతర పడవలు. మొత్తం 191 ఓడలు ముంచివేయబడ్డాయి. సెవాస్టపోల్ పునరాక్రమణతో క్రిమియాఅంతటా శత్రుశేషం లేకుండా తుడిచిపెట్టబడినట్లే అంతేకాదు. జర్మను సైన్యాల కుడిపార్శ్వమైన రుమేనియా. బల్గేరియాలపై గట్టిదెబ్బకొట్టడానికి, ముఖ్యంగా కాన్‌స్టాంజా. వర్నా రేవులపై దెబ్బతీయడానికి- ఈ విజయం మంచిఅవకాశం యిస్తుంది. మాస్కో ఈ విజయాన్ని భూమ్యాకాశాలుమారు మ్రోగేటట్లు 24 సార్లు 324 ఫిరంగులు కాల్పడంద్వారా ప్రపంచానికి చాటింది.

ఒక్క రష్యన్ చరిత్రలోనే కాదు. ప్రపంచ యుద్ధచరిత్రలోనే సెవాస్టపోల్ ఒక మహోన్నత స్థానమాక్రమించుతుంది. సెవాస్టపోల్ పట్టణమంతా ఖోగుచేస్తే అంమైలు వెడల్పున. 4½ మైళ్ళకంటె ఎక్కువపొడుగు లేదు; కాని ఈ చిన్ని రేవుపట్టణం తరతరాల నుంచి. రష్యన్ ప్రజల స్వాతంత్ర్య పోరాటాలలో. వారి అచంచల దేశభక్తికి. విజయ చిహ్నంగా నిలబడేవుంది. పూర్వకాలపు గ్రీకులు దీనిని "పేరెన్నికగన్న పట్టణం" అని పిలిచేవారు. 1853—56 సంవత్సరాల మధ్య జరిగిన క్రైమియన్ యుద్ధంలో 349 రోజులు శత్రుముట్టడిని ఎదుర్కొని పురాతన గ్రీకు బిరుదును నిలబెట్టుకుంది. దీనినే టాల్‌స్టాయ్ మహాకవి 1854—55 లలో "సెవాస్టపోల్" అనే గ్రంధంలో ఇలా వర్ణించాడు. "రష్యన్ ప్రజల మనోనిబ్బరాన్ని. దేశభక్తిని. శక్తిని కదలించడం ఎవరితరమూకాదు వారు ఏది చేయదలచినా అతితేలికగా చేసివేస్తారు. ఆపనిచేసేటప్పుడు వారిలోపట్టుదల, సామర్ధ్యం చూస్తే అంతకు నూరురెట్లు పనినైనావారు సునాయాసంగా చేయగలరనే నమ్మకం కలిగి తీరుతుంది." టాల్‌స్టాయ్ వర్ణించిన. 87 సంవత్సరాలకు పూర్వం జరిగిన ఆ వీరగాధ చరిత్రలో కలిసిపోయింది. కాని ఆయనచెప్పినట్లు అంతకు నూరురెట్లు కఠినపరీక్షకే నిలచింది. సెవాస్టపోల్ 1941—42 లో 250 రోజులు జర్మన్ ముట్టడిని ఎదుర్కొని. తన చరిత్రాత్మక సాంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టుకుంది.

1941 నవంబరులో జర్మన్లుసెవాస్టపోల్‌ను ముట్టడించారు. సముద్రమార్గాలన్నీ బంధించారు. ఇతర సోవియట్ ప్రజలతో సంబంధం సరఫరాలు. లేకుండా భూమార్గాలన్నీ తెగగొట్టారు. అపైని బ్రంహాండమైన సైనిక దళాలను దొప్పించారు. 22 వ. 24 వ. 28వ. 50 వ. 72 వ. 132 వ. 170 వ. జర్మను కాల్బల సైన్యాలు. 1 వ. 18 వ. రుమేనియన్ సైన్యాలు. వీటికి సహాయంగా 18 వ జర్మన్ టాంకుదళం. 8 వ విమానదళం. ఇవన్నీ ఒక్కసారి రంగంలోకి ప్రవేశించాయి.

"మూడురోజులలో సెవాస్టపోల్‌ను పట్టుకుంటాం"అని జర్మన్ హైకమాండ్ ప్రగల్భాలు కొట్టింది. మూడు రోజులు గడచిపోయాయి. సెవాస్టపోల్ చలించలేదు. పదిరోజులలో పట్టుకుంటామన్నారు. ఆ పదిరోజులుకూడా గడచిపోయాయి. సెవాస్టపోల్ చెక్కుచెదరలేదు. పట్టణ ప్రాకారాలవద్ద జర్మను. రుమేనియన్ సైనికులు కుప్ప కుప్పలుగా చచ్చి కూలారు. హిట్లరు నివ్వెరపోయాడు. కొత్త సైన్యాలను రంగంలోకిదింపవలసివచ్చింది. మొత్తం 15 డివిజన్లు రంగంలోకి తెచ్చాడు. రోజుకు 15 మొదలు 25 దాడులు చొప్పున సాగించాడు. ఒక రష్యన్ సైనికునికి 5 గురు జర్మన్‌సైనికులు చొప్పున వున్నారు. కాని సెవాస్టపోల్ లొంగలేదు.

మూడురోజులలో పడిపోతుందనుకున్న సెవాస్టపోలే మూడు నెలలు గడచినా చలించలేదు. ప్రపంచమంతా ఆశ్చర్యపోయింది. అందరిదృష్టి సెవాస్టపోల్ మీదనే కేంద్రీకరింపబడింది. జర్మన్ మిలిటరీవేత్తలకు దీనికి కారణం ఏమిచెప్పాలో తోచలేదు. మీనమేషాలులెక్కపెట్టడం ప్రారంభించారు.

1941 గడిచింది. 1942 లో ఏప్రిల్ నెలకూడ గడిచింది. సెవాస్టపోల్ లొంగలేదు.

ఇదిచాలదు ఇంకా ఎక్కువ విమానాలను తేవాలన్నారు జర్మను మిలిటరీవేత్తలు. ఇంకా ఎక్కువ విమానాలువచ్చాయి. రోజుకు 2500 మొదలు 6000 బాంబులు చొప్పున కురిపించాయి. రోజుకు 2 వేల విమాన యుద్ధాలైనా జరిగేవి. సెవాస్టపోల్ లొంగలేదు.

1942 మే నెలకూడ గడిచింది. 24 అంగుళాల ఫిరంగులుతెచ్చి సెవాస్టపోల్ ప్రాకారాలచుట్టూ అమర్చారు. రోజుకు 37 వేల గుండ్లు చొప్పున గుప్పించారు. ఈ దెబ్బతో సెవాస్టపోల్ భస్మీపటలం కాక తప్పదనుకున్నారు. కాని సెవాస్టపోల్ వారి వశంకాలేదు.

1942 జూన్ 15 వతేదీ వచ్చింది. జర్మన్ సైన్యాలు వెను తిరిగిచూచుకున్నాయి. 1941 నవంబరులో ఎక్కడ వున్నాయో ఇప్పుడు అక్కడే వున్నాయి. రంగంలోకి తెచ్చిన సైన్యంలో సగం నాశనమైంది. సెవాస్టపోల్‌పై ఎర్రజెండా ఇంకా ఎగురుతూనేవుంది. సెవాస్టపోల్ ప్రజల నిశ్చల దేశభక్తివలెనే పట్టణం మధ్యనున్న లెనిన్ విగ్రహంకూడా చెక్కుచెదరకుండా సోవియట్ ప్రజల మనోనిబ్బరానికి చిహ్నంగా అలాగే నిలచివుంది.

ప్రపంచ పత్రికలు "ఏమిటీ విచిత్రం?" అన్నాయి. ప్రపంచ మిలిటరీనిపుణులు తాము చూచేది నిజమా. కలా అని కన్నులనులుముకు చూచారు. దీనికి కారణాలేమిటా అని ఆలోచించసాగారు. హిట్లరుకు పిచ్చిఎత్తినట్లయింది. సెవాస్టపోల్‌ను అష్టదిగ్బంధం చేశాడు పరిస్థితులన్నీ తనకే అనుకూలంగా వున్నాయి. క్రిమియా అంతా తన స్వాధీనంలో వుంది. రైలు మార్గాలన్నీ తనచేతిలో వున్నాయి. ఎప్పుడుపడితే అప్పుడు కావలసినంత సైన్యాన్ని ఆయుధాలను తీసుకరావచ్చు - తీసుకువస్తున్నాడుకూడాను. కాని సెవాస్టపోల్ మాత్రం 7 నెలలైనా లొంగలేదు.

హిట్లరు,అతనిఅనుచరులు ఒక్క ప్రధానమైన విషయాన్ని మాత్రం గమనించలేదు. అది ఏమిటి? సోవియట్ ప్రజల దేశభక్తి. సెవాస్టపోల్ చిన్నదైనా సామాన్య పట్టణంకాదు. అది రష్యాదేశపుకీర్తి చిహ్నం. సోవియట్ ప్రజల గర్వకారణం. వారిదేశభక్తి వారిని ఎంతటి సాహస కృత్యాలనైనా చేసేటట్లు పురిగొల్పింది. తాము ప్రపంచంతోను తమతోడి దేశభక్తులతోనుసంబంధం తెగగొట్టబడి ఒంటరిగా తమకు 5 రెట్లు ఎక్కువవున్న శత్రుబలాన్ని ఎదిరించి పోరాడుతున్నామని సెవాస్టపోల్ ప్రజలకుతెలుసు కాని వారు నిరుత్సాహపడలేదు. భయపడలేదు. తమకర్తవ్యాన్ని మరువలేదు. ఒకవేళ తాము తమపట్టణాన్ని అప్పుడు కాపాడుకోలేక పోయినా శత్రువును అక్కడ ఎంతకాలం ఆపగలిగితే అంతకాలం ఆపడం, శత్రువుకు ఎంత ఎక్కువ నష్టంకలుగజేయగలిగితే అంతా కలుగజేయడం ఇదే వారి లక్ష్యం. ఇందుకోసం సెవాస్టపోల్‌లోని ప్రతి ఒక్కరూ కృషిచేశారు. పౌరులు, సైనికులు, నావికులు వైమానికులు అందరూ చక్కనిఐక్యతతో. సమన్వయంతో. నిర్మాణయుక్తంగా పనిచేశారు.

ఒకసారి టెలిఫోన్ వార్తలను పంపే ఒక స్టేషనును 60 మంది జర్మనుసైనికులు ముట్టడిస్తే అక్కడనున్న 12 గురు ఎర్రసైనికులు జర్మనులనెదిరించి 5 గంటలసేపు ఆస్టేషన్‌ను రక్షించారు. వార్తలనుపంపే డ్యూటీలోనున్న యువతి రివ్వుమని దూసుకుపోయే తుపాకిగుండ్ల మధ్య. గ్రెనేడ్ తునకలమధ్య అలాగే నిలబడి తాను పంపవలసిన వార్తలనన్నింటిని కేంద్రకార్యాలయానికి అందజేసేవరకు తన స్థానాన్ని విడవకుండా పనిచేసింది.

ఇంకొకచోట 4 గురు రెడార్మీయువకులు 15 టాంకులను ఎదుర్కొనవలసి వచ్చింది. వారివద్దనున్న తుపాకిగుండ్లు అన్నీ అయిపోయాయి ఆ పోరాటంలో 4 గురిలో ఇద్దరు మరణించారు. మిగిలిన ముగ్గురే ఆ టాంకులతో తమకు సహాయంవచ్చేటంతవరకు పోరాడాలి. ఇంక వారివద్ద కొద్ది గ్రెనేడ్‌లు తప్ప మరేమీలేవు అప్పుడు వారు ఆ గ్రెనేడ్‌లను తమ బెల్టులకుతగిలించుకొని. టాంకులు దగ్గరకు రాగానే ఒక్కొక్కరు ఒకదానిక్రింద అడ్డంగా పడ్డారు. ఆవిధంగా ముగ్గురూ మూడు టాంకులను ధ్వంసం చేశారు. ఆమూడు టాంకులు ప్రేలడంతో వాటితోనున్న మరికొన్ని టాంకులుకూడ పేలిపోయాయి. మిగిలిన జర్మన్ సైనికులు తోకముడిచి పారిపోయారు. ఇలాంటి వీరగాధలు ఎన్నో జరిగాయి. సోవియట్ వైమానికులు తమవద్ద తుపాకిగుండ్లు అయిపోయినప్పుడు తమ విమానాలతోనే శత్రువిమానాలను ఢీకొని నాశనం గావించారు. సైనికుల ఒక్కొక్కరు రెండు మూడు వందల జర్మను సైనికులు చొప్పున హతమార్చారు.

ఈవిధంగా సెవాస్టపోల్ పౌరులు, రెడార్మీ సైనికులు ఆ రేవుపట్టణాన్ని 250 రోజులు జర్మన్లవశంగాకుండా ఆపగలిగారు. చివరకి 1942 జూలై 3 వతేదీని సెవాస్టపోల్ ఖాళీ చేయబడింది. అయితే అప్పుడు ఆయుద్ధంలో హిట్లరు సాధించిన దేమిటి? 3 లక్షల సైనికులను. 250 టాంకులు. 300 విమానాలు 250 ఫిరంగులు గోల్పోయాడు. దీనికి ప్రతిఫలంగా పూర్తిగా నాశనంగావింపబడిన రేవు పట్టణం చేజిక్కింది. పేరుకు మాత్రం "విజయం" లభించింది.

కాని ఈ విజయం హిట్లరుకి ఎంత కాలం దక్కింది. సెవాస్టపోల్ యుద్ధం పూర్తి అయి గ్రిరున సంవత్సరమైనా తిరగకుండానే రెడార్మీ తన తిరుగుదాడులనుప్రారంభించింది. మరొకసంవత్సరం గడవకుండానే సెవాస్టపోల్‌ను రెడార్మీ తిరిగి వశపచ్చుకుంది. సెవాస్టపోల్ పౌరులు, సైనికులు ఏ దేశభక్తితో, ఏ రెడార్మీలో, ఏ సోవియట్ ప్రజలలో, తమనాయకుడైన ఏ స్టాలిన్‌లో విశ్వాసంవుంచి పోరాడారో ఆ దేశభక్తియే, ఆ రెడార్మీయే, ఆ సోవియట్ ప్రజలే, ఆ ప్రజానాయకుడు స్టాలిన్ నాయకత్వమే సెవాస్టపోల్‌ను మరల స్వతంత్రంగా చేశాయి. సోవియట్ విజయపతాక తిరిగి సెవాస్టపోల్‌పై విలసిల్లుతోంది. సోవియట్ ప్రజలు అజేయులని చాటుతోంది.

ఇతర రంగాలలో

ఇటలీలో తిరిగి యుద్ధవిజృంభణ

ఇటలీలో నిస్తబ్ధత బద్దలయింది. మే 11వ తేదీన మిత్రరాజ్య సైన్యాలు జర్మను సైన్యాలపై దండయాత్ర ప్రారంభించాయి.

జనరల్ అలగ్జాండర్ తన సైన్యాల కిలా సందేశం ఇచ్చాడు.

"శత్రువును పూర్తిగా నాశనం చేయడానికిగాను భూమ్యాకాశ సముద్రయుద్ధ రంగాలలో అంతిమయుద్ధాలకు మిత్రరాజ్య సేనలు తయారవుతున్నాయి. తూర్పు పడమరల నుండి, ఉత్తర దక్షిణాలనుండి నాజీలపై దెబ్బతీయబోతున్నాం. ఈదెబ్బతో నాజీవినాశం జరిగి యూరప్‌కు తిరిగి స్వాతంత్ర్యం లభించి, మనందరకూ శాంతి చేకూరుతుంది"

ఇటలీపై ఈ కొత్తదాడీ, అలగ్జాండరు ఉపన్యాస ధోరణీ. ఫ్రాంసు జర్మనీలపై మిత్రరాజ్య విమానాలు వేల సంఖ్యలో బాంబులు కురిపించడమూ, రెండవరంగం ఎంతో దూరాన లేదని తెలియజేస్తుంది.

ఆరకాన్ రంగంలో

ఇదివరకు పాలెట్వా జపాను వశమయినట్లు చెప్పాం, ఇప్పుడు బుధీడాంగ్‌నుకూడ మన సైన్యాలు ఖాళీచేశాయి బుధీడాంగ్‌కు ఇప్పుడు అంత ప్రాముఖ్యంలేదంటూ, సౌత్ ఈస్టు ఆసియా కమాండ్ ఒకప్రకటన గావించింది. కాని ఇదివరకు దాని ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తూ, అనేక ప్రకటనలు వీరే ప్రకటించడం మనం చూశాం.

ఈ రంగంలో గస్తీసైనికుల ఘర్షణలు తప్ప ఎక్కువ యుద్ధాలు జరగనిమాట నిజమే. కాని పైరెండు ప్రదేశాలు జపానుకు చిక్కడంవల్ల జపాన్ ఇక్కడ ఊరికే కూర్చోలేదని స్పష్టపడింది. పైగా కాక్సుబజారుకు చిటగాంగ్ - అక్యాబ్ రహదారిలోని బౌలీబజారుకు, జపానువల్ల ప్రమాదం ఏర్పడింది. బుధీడాంగ్ - మాంగ్‌డా రంగంలో మిత్రసైన్యాలు విడివడిపోయే ప్రమాదం ఏర్పడింది, అంతేగాదు. పరిస్థితులను ఇలాగే పోనిస్తే, అక్యాబ్‌ను వర్షాకాలంముందే చేరాలనే మిత్రరాజ్య సేనల ఆశకూడ ఫలించదు. చిటగాంగ్‌కు తూర్పు దక్షిణ దిశల నుండి శత్రువు చొచ్చుకువచ్చే ప్రమాదం కూడ ఏర్పడింది.

Printed and Published by Katragadda Rajagopala Rao at Prajasakti Press, Governorpet - Bezwada.

END OF ISSUE